Брой 1 (1920) Януари 2016 Година LVII, ISSN-0205-0943 Цена 0.80 лв.
Туристическият вестник www.btsbg.org Издание на БТС

Абонаментната кампания за вестник "Ехо" продължава целогодишно. В Български пощи под № 255, а в Доби прес под № 1325. За вестника може да се абонирате и в Централата на БТС.

10 лева Получавате 24 цветни страници всеки месец.

153 години от рождението на Алеко Константинов

Опознай Родината, за да я обикнеш

Този Алеков призив отново събра на 13 януари пред паметника на Щастливеца в Борисовата градина в София десетки негови следовници: експерти от Българския туристически съюз, представители на ТД "Алеко -1899" и други туристически дружества в столицата, на Народно читалище "Алеко Константинов" и клуб "Приятели на Алеко", Клуб на неговите земляци от Свищов, родственикът на Алеко Никола Добрев, граждани. Присъства и заместник-кметът на район Оборище Севдалина Иванова. Рожденната дата на Щастливеца от десетилетия поставя началото на Алековата седмица, включваща различни прояви, заложени в Национален календарен план на БТС.

"Всички присъстващи до паметника на Щастливеца в този ден сме убедени във величието на Алековия дух и във величието на неговото дело. Да бъдем Алековци, докато очите ни виждат светлината, а и нашите деца и внуци да бъдат Алековци" – това изрече пред събралото се множество Димитър Гочев – председател на Сдружението на туристическите хорове и член на Управителния съвет на БТС. - Алековият дух и Алековият завет, е актуален не само днес, но ще бъде актуален и утре " – категоричен бе Д. Гочев.

Последва литературно-музикална програма. Прозвуча химна на БТС – най-старата и с най-много членове неправителствена организация в България, а изпълненията на хоровете "Витошки лалета" и "Планинарска песен – Филип Аврамов" внесоха много настроение. Тематично програмата изцяло бе свързана с двете паметните дати – 153 години от рождението на Алеко и 121 години от организираното туристическо движение у нас.

Продължава на стр. 4

Най-здравата основа

Алеко Константинов, чиято годишнина честваме всяка година на 13 януари (1 януари по стар стил), е известен преди всичко като писател. Това има своите основания, и е напълно оправдано – колкото повече време изминава, толкова повече неговите пътеписи и разкази, неговият безсмъртен Бай Ганьо остават в съзнанието ни като събирателен образ на характерни български национални черти; и независимо от личната ни оценка за тях те нерядко служат като индикатори за нашата национална идентичност.

Но има една област, където и неговата литературна дейност, и обществените му прояви – твърде активни и изпъкващи по негово време (адвокат, съдия, прокурор, училищен настоятел, член на Върховния македонски комитет, на настоятелството на дружество „Славянска беседа", на Българското народообразователно дружество, на Комисията за насърчаване на местната индустрия, на Дружеството за насърчаване на изкуствата, на Музикалното общество, на Театралния комитет), се сливат в неразривно цяло.

Тази област е туризмът.

Продължава на стр. 5

БТС връчи годишните си награди за 2015 г.

На 19 декември от 19 ч. в зала „България" доц. д-р Алексей Стоев – председател, и Венцислав Удев – изпълнителен секретар на Българския туристически съюз, връчиха специални плакети – награди на Сдружението за 2015 година в следните категории:

ПАРТНЬОРСТВА:

С държавната власт – Областен съвет в гр. Кюстендил;

С местната власт – Община Костенец;

При реализация на международни инициативи – Организационен комитет на инициативата „София - Европейска столица на спорта 2018";

С национални и природни паркове – Природен парк Витоша;

Със средствата за масова информация – БНР, Програма „Христо Ботев" – на журналистката Петра Талева, и Travel TV в лицето на Павел Павлов;

И за най-дългогодишен и активен спонсор – верига спортни магазини SLS Rossignol.

НАГРАДИ НА БТС:

За най-добро туристическо дружество, член на БТС, бе обявено Туристическо дружество „Кайлъшка долина" в гр. Плевен с председател доц. д-р Венци Росманов;

За най-добра туристическа хижа – хижа „Македония", стопанисвана от Туристическо дружество „Айгидик" – гр.Благоевград;

За най-добър обект от Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта" – Кордопуловата къща в гр. Мелник;

Продължава на стр. 2

Венцислав Удев - изпълнителен секретар на БТС заедно със спечелилата от Томболата Лидия Бояджиева

"Дачия Логан" спечели от томболата на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта" Лидия Радославова Бозаджиева. Тя е на 20 години и учи мениджмънт в Англия. Преди десет години започва да обикаля обектите, водена от баща си. "Беше му останал само връх Ботев, за да довърши колекцията си, и когато двамата го изкачихме, за него това беше сбъдната мечта, съпътствана с много вълнения – спомня си младото момиче и допълва. – Първият ми печат бе от пещерата Ухловица."

Всяка събота и неделя баща и дъщеря набелязвали маршрути, които да пропътуват, и печати, с които да се сдобият. Стигат до постижението да станат носители на златна значка. Питам я каква ще бъде следващата й цел. Тя се замисля се и не след дълго отговаря: "Предполагам, че един ден, като имам семейство, а тогава може и да не живея вече в България, това би бил страхотен начин децата ми да опознаят моето родно място. Събирането и обикалянето на обектите е вид приключение, което винаги зарежда с положителни емоции. Радвам се, че това приключение го споделих и с майка ми, и с моя брат близнак."

СПОРТ ТОТО

Областният управител на област Кюстендил Виктор Янев е награден за подпомагане и популяризиране на националното движение "Опознай родния край".

Представител на фирма SLS Rossignol - най-дългогодишният и активен спонсор на БТС.

Кметът на община Костенец Радостин Радев е награден за активната му позиция и усилията, положени за изготвяне на документацията за възстановяване на изгорялата хижа "Белмекен", както и за осигурената финансова помощ за въвеждането ѝ в експлоатация.

Павел Павлов от Travel TV получи наградата по повод 10-годишнината от нейното създаване и успешното дългогодишно партньорство с БТС, особено през юбилейната за Сдружението 2015 година.

Представител на ТД "Айгидик" - Благоевград, получи наградата от името на дружеството, което заедно с БТС обнови основно хижа "Македония" в Рила.

Анатоли Илиев получи наградата, която се дава на Организационния комитет на инициативата "Европейска столица на спорта 2018" за активното подпомагане на проявите на БТС, свързани със 120-годишнината на организираното туристическо движение.

Диригентът на туристически хор Средногорски звуци към ТД "Сърнена гора" – Стара Загора Емил Минев.

Доц.д-р Венци Росманов – председател на ТД "Кайлъшка долина" – гр. Плевен.

Директорката на ПП Витоша Снежана Петрова получи награда за активната подкрепа, която предостави на БТС по време на засаждане на Алекова гора от 120 смърча, изработване и поставяне на юбилейна табела, ремонтирана трибуна на Черни връх и построена чешма на хижа "Алеко".

Петра Талева от Програма "Христо Ботев" на Българско национално радио получи награда за дългогодишно партньорство с БТС.

БТС връчи годишните си награди за 2015

Пренос от стр. 1

За най-добър туристически хор – „Средногорски звуци" към Туристическо дружество „Сърнена гора" – гр. Стара Загора.

На събитието изпълнителният секретар на БТС Венцислав Удев връчи ключовете на автомобили „Дачия Логан" и „Дачия Сандеро" на най-големите късметлии в 49-ата поред томбола на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта" – Лидия Радославова Бозаджиева и ученика Иван Пламенов Трайков и двамата от София.

Хор „Планинарска песен", който традиционно в края на годината събира своите почитатели с великолепните си изпълнения, създаде празнично настроение със специално подбран и разнообразен репертоар за големия си Коледен концерт. Главен художествен ръководител на ансамбъла е Кирил Ламбов, на акордеон акомпанира Лили Мирчева. Бяха изпълнени песни, част от които бяха на маестро проф. Филип Аврамов. Публиката стана на крак при изпълнението на химна на Българския туристически съюз „Балкани, дигайте се", с който бе открит концертът.

В празничната вечер на връчване на наградите на БТС – последната голяма проява в Националния календар на Сдружението, което тази година отпразнува 120-годишнината от организираното туристическо движение, председателят на БТС доц. д-р Алексей Стоев пожела на всички, присъстващи в зала „България", идващата 2016-а да е по-късметлийска и всеки да намери повече време, за да бъде сред прекрасната българска природа.

На проявата присъства и председателят на Народното събрание г-жа Цецка Цачева, която е дългогодишен активен планинар – член на Туристическо дружество „Кайлъшка долина" в гр. Плевен.

Иван Пламенов Трайков и Лидия Радославова Бозаджиева получиха ключове за автомобили от томболата на БТС в националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта".

Хор "Планинарска песен" с диригент Кирил Ламбов

Хор "Средногорски звуци" – най-добър туристически хор за 2015 година

Хоровото изкуство създава нови ценности

През 2014 година хорът чества 55-годишен юбилей. Както всеки и този юбилей е прекрасен повод за романтично връщане към миналото. Ако за историята 55 години са просто кратък миг, то за нас са години на упорит труд, всеотдайност и високи постижения. В различни периоди диригенти са Азниф Куюмджан, Господинка Димирева, Тони Комитов. Истинско професионално израстване обаче колективът достига при диригента Емил Минев.

За успехите на смесения туристически хор „Средногорски звуци" и за професионалното отношение на хористите допринасят в немалка степен и неговите председатели – Танчо Савов – основател на хора, Койно Бояджиев и Богдана Аргирова.

През всичките тези години хорът е участвал във всички по-важни национални туристически прояви и на съборите – надпявания в Рожен, на Витоша – в местността Офелиите, Перущица, Калофер, където за първи път се проведе песенният празник „Песните на България", Сандански, Варна, Бургас, Плевен, Шумен, Велико Търново, Асеновград, Черни осъм, Горна Оряховица, където се провеждаха международни фестивали на туристическата песен.

Репертоарът на хора нараства докъм 200 песни. Потвърждение за високото професионално ниво на тази формация са и гостуванията в Румъния, Германия, Турция, Гърция и др.

За цялостната си дейност и всички юбилеи хор „Средногорски звуци" е награждаван от ЦС на БТС с медал „Алеко", а от Държавния съвет на Република България е удостоен с орден „Кирил и Методий".

Медал „Алеко" и почетна грамота хоровият колектив получава три пъти. През 2004, 2005 и 2006 г. хорът е класиран на първо място в годишните музикални награди „Филип Аврамов". Така призът – специален бронзов бюст на Филип Аврамов – остава единствено и само притежание на старозагорския певчески състав. Най-голямата ни гордост и радост е именно тази награда.

На международни фестивали бяхме удостоени със статуетка „Икар" и статуетка „Орфей". С медал „Алеко" е награждавана три пъти Богдана Аргирова – председател на хора, и авторът на много туристически песни Пеньо Кадънков.

В своята настояща и бъдеща дейност хор „Средногорски звуци" търси нови пътища и форми за привличане на ученици и младежи за участие в хорови изяви. А обществото трябва да разбере, че българското хорово изкуство живее и създава нови ценности и ще продължи да се развива.

Богдана Аргирова -
председател
на хор „Средногорски звуци"
към ТД „Сърнена гора"

25 години присъствие на Олимп

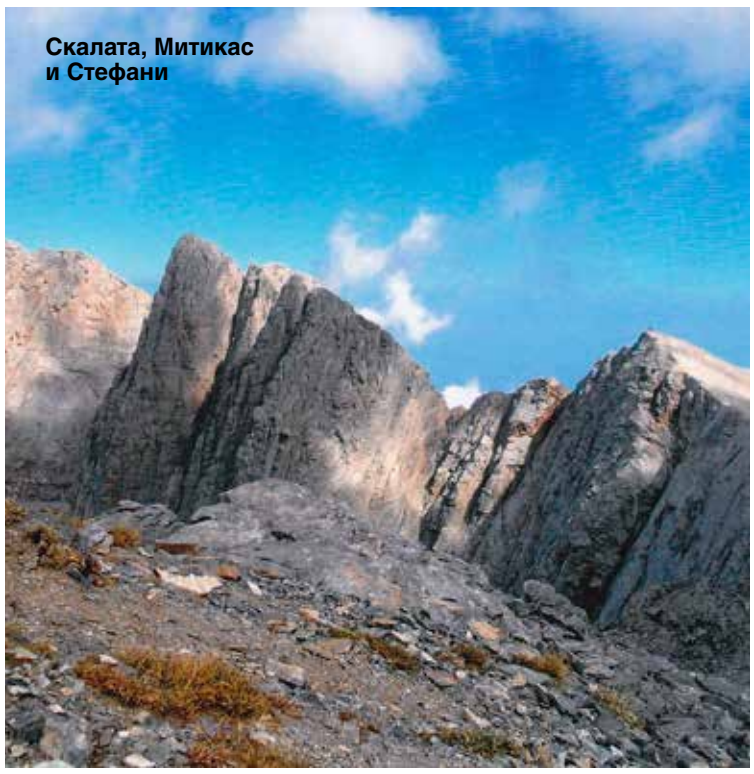
Скалата, Митикас и Стефани

Преди повече от 24 години, на 17 юли 1991 г., група от около 20 туристи от ТД „Чавдар“ към МК „Кремиковци“, водена от алпинистката Йорданка Димитрова, изкачи за един ден най-високия връх на планината Олимп – Митикас. Цялата група стъпи на върха. Изкачването на самия връх бе осъществено по скалните зъбери от страна на ръба Скала, а слизането стана по улея, който разделя връх Митикас от рида Стефани. Следващите два дни бяха посветени на плаж и посещения в града. И четирите нощувки на тази екскурзия-поход бяха осъществени в хотел „Актеон“ на егейския бряг в Паралия Катерини. Транспортът до Гърция и до подстъпите към върховете бе обезпечен от кремиковския автобус. Преди този поход само алпинисти от Кремиковци бяха стъпвали на върха.

Няколко години по-късно, през юни 2000 г., ТД „Кремиковци“ организира друга международна проява в съседна Гърция. Целта беше почивка с еднодневно изкачване на връх Митикас. Базовият лагер бе курортното градче Паралия Скотинас. И така навръх Петровден на 29 юни 2000 г. група от 15 туристи потегли в ранни зори към върха по класическия маршрут: град Литохорно – паркинг „Прионня“ – хижа „Спилос Агапитос“ – връх Скала – връх Митикас. Слизането се осъществи по улея между върховете обратно до автобуса на паркинга. Водачи на групата бяха ветераните Кирил Венев и Мишо Ушанов, участвали в първото изкачване. Походът започна от плажа (кота 0 на морското равнище) и завърши отново там в топлата юнска вечер. Всички бяха доволни от преживяното.

Сега споменът за първия голям поход пробуди желанието под някаква форма той да бъде повторен. Този път идеята произлезе от ТД „Алеко Константинов“, а инициатор и водач стана инж. Слави Славов, участник в първия голям поход. Беше сформирана обща туристическа група с участници в ТД „Алеко Константинов“ и ТД „Кремиковци“. В организацията участваха и Ирина Кисева и Антоанета Иванова. За нуждите на екскурзията и похода беше нает 18-местен автобус с водач Бончо Бодуров. Резервирани бяха три нощувки в хотел Haus Olymp в Паралия Катерини. Екскурзията се проведе от 19 до 22 септември 2015 г. На 19 септември следобед групата пристигна в Паралия и се настани в хотела. Някои от участниците дори успяха да отидат на плаж или да обиколят магазините. Вечерта с цялата група бяха обсъдени маршрутът и редът за движение към върховете за следващия ден, 20 септември.

Сутринта потеглихме с микробуса от Паралия в 5 ч., преминахме през Катерини и продължихме на запад към градчето Агиос Димитриос, обходихме Олимп от север и запад до селището Каливия. Оттук на изток по стръмните голи западни склонове на Олимп продължава тесен път с остри завои до високопланинския заслон Христаки на около 2450 м н.в. Заслонът разполага с около 20 места, но е без обслужване. На заслона пристигнахме около 10 ч. и след кратко подреждане на леките раници потеглихме нагоре по пътеката, която в началния етап имаше направление към втория по височина връх на Олимп – Сколио (2911 м н.в). Когато пътеката наближи върха, тя се изви надясно, прехвърляйки билото, се насочи към скалния ръб Скала (2865 м н.в.). Оттук

Групата на върха през 1991 г.

започна истинското трудно изкачване през каменните зъбери и почти отвесни улеи към първенеца връх Митикас (2917 м н.в.). До върха достигнаха 13 души от групата, включително и водачът на микробуса. На върха закусихме, направихме снимки и отбелязахме присъствието си в специалната тетрадка. Останалите участнички преценихме, че тренингът им не е достатъчен, за да преминат през стръмните изронени скални масиви, затова те изкачиха връх Сколио. А на върховете имаше предимно български групи.

И от двата върха във всички посоки се разкриваха величествени панорами – на север се разпростира огромната пропаст – „мега“ казанът, а на изток гористите склонове на планината, а още по-далече – морският хоризонт. Завръщайки се от върховете, цялата група тръгна към заслона, където беше паркиран микробусът. Часът беше около 15,30. Потеглихме, но голямо стадо говеда, извило се по тесния планински път, ни забави, след това над село Каливия микробусът спука гума... И така в хотела се прибрахме в 22,30 ч. Трябваше да почиваме, защото на другия ден ни предстоеше екскурзия до манастирите в Метеора.

Две години преди тази екскурзия-поход ТД „Алеко Константинов“ беше организирало и друга голяма екскурзия до Гърция с изкачване на Олимп. Бяха посетени градовете Банско, Гоце Делчев, Драма, Кавала, Солун, Катерини и Серес. Екскурзията беше проведена с 50-местен автобус в периода 29 септември – 1 октомври 2013 г. През втория ден от екскурзията половината туристи останаха на плажа в Паралия (в хотела RG). Останалите повече от 20 души потеглиха с автобуса рано сутринта към селището Каливия. Големият автобус обаче успя да се изкачи само до 1300 м н.в., поради което само част от туристите успяха да стигнат до билото на Олимп, но не и до върховете.

В основата на всички изброени походи, организирани за изкачване на Олимп и връх Митикас, стои първото изкачване на върха от 17 юли 1991 г. Водачи на тези походи бяха участници от първия поход.

Инж. Слави Славов
ТД „Алеко -1899“

Коледно-новогодишен концерт на хор “Планинарска песен – Филип Аврамов”

На 12 декември 2015 г. в залата на Съюза на юристите в България се проведе традиционният коледно-новогодишен концерт на хор „Планинарска песен – Филип Аврамов“ с диригент Борис Георгиев. Любителите на туристическото хорово пеене с нетърпение очакваха да чуят своите любими туристически, коледни и йодлерови песни. Препълнената зала аплодираше изпълнителите след изпълнението на всяка песен. Сред присъстващите на концерта бе и Ели Аврамова – съпруга на маестро Филип Аврамов.

Йодлеровият състав – с корепетитори Георги Георгиев и Васил Иванов, поднесе репертоар от тиролски песни, които създадоха много настроение.

Опознай Родината, за да я обикнеш

Продължение от стр. 1

Прозвуча песен на маестро Борис Стрински, посветена на Алеко, изпя се неговата любима песен "Не жали горо", прочетоха се две стихотворения, посветени на Щастливеца, а накрая цялото множество запя, защото казаното за духа на Алеко и неговото дело не бяха просто поредните възпоменателни слова от поредния ден в календара на организираните туристи, а нещо много лично и съкровено и в същото време много обединяващо и оптимистично.

Паметникът на Алеко в Борисовата градина е в непосредствена близост до голямата детска площадка. Дано има повече майки и бащи, баби и дядовци, които да обяснят на децата си защо призивът „Опознай Родината, за да я обикнеш" е много повече от предизвикателство и емоция.

Продължение от стр. 1

Когато четем творбите му, не можем да избегнем усещането, че Алеко освен чисто художествените задачи, които подобно на всеки автор си поставя в своите произведения, преследва и друга цел. Тя е неуловима и невидима за повърхностния наблюдател, но винаги присъства в написаното от него – и най-ярко изпъква в пътеписите му поради самата специфика на този литературен жанр. Това е желанието и стремежът България да бъде разтворена към света, да се проветри от застоялия въздух на наскоро отхвърленото робство, да заеме достойно място сред свободните държави. Тогава не съществуват днешните масови медии, няма радио, телевизия; вестниците нямат тези възможности, с които разполагат днес.

Единствените начини българинът да бъде запознаван с големия свят, който чака да бъде открит от него, са два: или да го види сам, наяве – което по разбираеми причини е доста трудно, или пък да прочете за него, тоест пътеписът.

И Алеко предлага на българина и двата начина.

Неговите пътеписи – всъщност първите истински литературни пътеписи в българската литература, остават класика и до днес. Колко българи вече познават Ниагарския водопад именно от описанието на Щастливеца? И малцина се замислят, че ако той не го беше описал, така и нямаше да

Алековият кът в Стара Загора

В красивия парк "Аязмото„ има едно закътано местенце за отдих, наречено "Алеков кът„. Кътът е създаден през далечната 1939 г. по инициатива на Койчо Михайлов - председател наТуристическо дружество„ Сърнена гора„в град Стара Загора. Това място, заобиколено от високи борове и стройни кипариси, е привлекателно за туристи, граждани и ученици. Всяка година тук се провеждат туристически прояви и чествания. Или идваш просто така - да поставиш цвете пред барелефа на Алеко.

В навечерието на 153-та годишнина от рождението на големия писател и основоположник на туристическото движение Алеко Константинов ТД„Сърнена гора„ организира възпоменателно тържество. То бе открито от Ваня Петкова -секретар на дружството. Кратка, но емоционална програма изнесе певческият хор. Туристите-ветерани Йовко Йовчев и Васка Атанасова прочетоха стихове, посветени на Алеко. Целогодишно Клубът на туристите ветерани се грижи за Алековия кът. През лятото пребоядисаха скамейките, почистиха терена, засадиха здравец покрай барелефа.Но не само те и детският клуб "Планинарче„ полагат грижи за това емблематично за старозагорци любимо място - Алековия кът. Щастливицо, имаш достойни следовници!

Донка Генчева
ТД„Сърнена гора„-
гр.Стара Загора

Няма попътен вятър за кораб без посока

ЙОЛИНА БОЙЧЕВА Е НА 33 ГОДИНИ, А ГЕОРГИ СТАМОВ НА 32. И двамата живеят в София. Влюбени са и скоро ще станат семейство. От години заедно обикалят 100-те обекта. През 2006 г. купуват книгите на движението "Опознай България - 100 национални туристически обекта" и първият им печат е от пещерата Съевата дупка.

"Много обичаме да пътуваме и решихме, че това е начин да го правим - разказва с усмивка Йолина. - Последния печат взехме на 14 декември от Светия синод на Българската православна църква. За да го получим, трябваше да си вземем отпуск, защото работното време на Синода съвпада с нашето. Но пък уредникът на музея беше много благоразположен към

нас, даже ни подари книги."

"Имаме по 100 печата и златна значка - допълва Георги. - Любими обекти са ни върховете, Седемте рилски езера, особено Вихрен. Музеят в Малко Търново много ни впечатли, защото в него има атракции за всички възрасти - много впечатляващи са тези за децата." Питам ги след златната значка и 100-те печата какво им предстои. "Сега ще проучим дали има такива книжки в Европа и въобще някъде другаде - категорични са и двамата. - Искаме да обиколим света. Обикаляли сме доста - Камбоджа, Тайланд, Гърция, Италия, САЩ. Видяхме Ниагарския водопад и Гранд Каньон. За нас е важно да имаме цел. Решили сме да започнем да събираме марки от 100-те обекта. Когато имаме деца, а те ще са две, ще им купим книжки и заедно с тях ще започнем отначало да разглеждаме обектите. За нас е много важно да имаме цели. Както се казва в една мъдра мисъл "Няма попътен вятър за кораб без посока".

Най-здравата основа

знаят нищо за това чудо на света. Нито пък за Чикаго.

Също така не са много хората дори сред почитателите на неговото творчество, които си дават сметка, че едно от най-прочутите произведения в българската литература – „Бай Ганьо“, е всъщност пътепис. Далече не е случайно, че Алеко описва своя герой най-вече именно като „икономически турист“, казано със съвременен израз. Прочутите мускалчета с розово масло са всъщност реквизити на изграждането на тогавашния икономически и политически „елит“ на България – изграждане, протичащо с дисаги на гърба по пътищата на Европа и в постоянен сблъсък с един свят, който бил смятан за по-цивилизован.

Характерно е, че Алеко продължава тази линия на опознаване на света, включително и на собствената родина, не само по страниците на литературнитеси произведения, но и в обществената си дейност. И е твърде симптоматично, че в рамките на тази си дейност той е известен днес не толкова като юрист – при това юрист на висше ниво, нито пък като политически активист, а именно и най-вече като основател на организираното туристическо движение в България. Защото точно в тази му обществена изява се сливат най-ярко неговите възгледи и желания: българите да опознаят както големия свят, така и родната си страна. Поради трудностите в тогавашните пътувания по чужбина, трудности и финансови, и технически, опознаването на света можело да стане най-вече чрез разкази, тоест със средствата на литературния пътепис – и Алеко се справя така блестящо с тази си задача, че творбите му и до днес си остават класика в жанра.

Но България е навсякъде около нас, ето защо тя може не само да бъде описвана литературно – ала и видяна съвсем наяве, като пред погледа ни се разкрият такива нейни красоти, че Щастливеца да възкликне от все сърце: „В този момент ще въздъхне ли някой за Тирол и Швейцария, че да го цапна през устата?“ В така цитираната от самия него реплика за някои обществени настроения у нас по онова време е лесно да се долови онова, което по-късно ще бъде наречено с дефинитивния термин „чуждопоклонничество“ – да пренебрегваш собственото, което имаш, за да се кланяш пред чуждото само защото то се намира там, накъдето сме свикнали да се кланяме. И реакцията на Алеко е патриотизъм във висшия смисъл на тази дума: познавай чужбината, но обичай родината!

Така, сливайки своето литературно творчество с обществената си дейност, Алеко Константинов ни оставя не само безсмъртните си творби, но и една стройна организация, която до ден днешен е отвореният прозорец на България към света и самата себе си. Неслучайно един от девизите на туристическите инициативи у нас е „Опознай родината, за да я обикнеш!“. Обаче Щастливеца никога не остава на нивото на простото „опознаване“ на родината. И това си личи не само от прословутата му реплика за Тирол, Швейцария и „цапването през устата“. Всичките му пътеписи – и тези за България (“Невероятно наистина, но факт...“, „Какво? Швейцария ли?“, „В българска Швейцария“), и „До Чикаго и назад“, и сериите разкази за Бай Ганьо, са изпълнени със страстни емоции от най-различен характер: тук е и обичта към българската природа, и критичният поглед към зараждането на консумативното общество в Америка, и себеироничното взиране в националната ни психология.

Несъмнено и в поставянето на основите на организираното туристическо движение в България Щастливеца е вложил цялата си душа и сърце – както го е правил и в литературата. Самият факт, че създадената от него организация съществува до ден днешен, преминавайки през историческите, обществените и социалните перипетии по пътя си, доказва: тази душа и това сърце са били, са и ще бъдат нейната най-здрава основа.

Любомир Атанасов

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд за регионално развитие

Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013
www.bgregio.eu
Инвестираме във Вашето бъдеще!

ОПРР

Проект: **„Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинацията „Родопска приказка” на територията на общините Пещера, Батак и Ракитово”**
се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Туристическият продукт на регион **„РОДОПСКА ПРИКАЗКА“** е изграден и развит на базата на общите характеристики на общините Пещера, Батак и Ракитово, в контекста на културно-историческия, познавателния, приключенския, селския и еко-туризма. Дефинирани са 10 обединяващи тематични линии, които са в основата на предлаганите туристически продукти в регион „Родопска приказка“.

„ЗЕМЯТА ДО ЧОВЕКА” разкрива находки от региона, уникални не само за България, но и за Европа, съчетание на девствена природа с артефактите от най-древни времена. Значими обекти - Плиоценският парк до с.Дорково - най-голямото палеонтологично находище на Балканите и втората най-значима експозиция в Европа; в Община Батак - най-старото в България праисторическо находище "КРЕМЕНЕТЕ"; в Община Пещера - пещера "Юбилейна", в която са открити 3 скелета на пещерни мечки; селищната могила край с.Капитан Димитриево; край Ракитово е открито едно от най-интересните неолитни селища в България.

„СВЕЩЕНАТА ПЛАНИНА” – Родопите винаги са били магическа планина, разказваща красиви и разтърсващи истории. От времето на Орфей и траките, през Римската империя, до наши дни. В региона съществуват множество свидетелства за значимостта на светите обекти в региона, свързани с различни вярвания в различните периоди.

„ДОЛИНАТА НА СВЕТЦИТЕ“ има особен заряд, изграден около събитията през април 1876г., когато батачани плащат изключително висока цена в борбата за национално освобождение. Ядрото на туристическото посещение в контекста на „Долината на светци“ е най-вече църквата "Св.Неделя" и другите паметни места в Батак, които карат човек да потръпнете от вълнение и да преклони глава пред хилядите жертви, с цената на които е спечелена свободата на България.

Тази тематична линия - **„КРЕПОСТИТЕ НА РОДОПИТЕ”** се изгражда върху древните пътища преминаващи през Родопите и развитието на отбранителната инфраструктура около тях. В района има множество крепости, които са имали различна роля и значение през вековете от античността до днес, включвайки някои от най-атрактивните обекти на региона, като крепостите Перистера, Цепина и Кулата-Градот.

„ПРИКЛЮЧЕНИЕТО РОДОПИ” - Родопите със своята живописна природа и достъпност предоставят големи възможности за практикуване на алтернативни форми на туризъм - еко, приключенски (ловен, спелеоложки, конен, воден и др.), познавателен (орнитоложки, фото сафари и др.), селски, кулинарен и др.

„АВТЕНТИЧНИ РОДОПИ” обхваща няколко исторически периода, всеки от които е оставил културно наследство. Околността е обитавана от най-древни времена, доказателство за това са откритите археологически обекти: развалини на многобройни тракийски, римски, византийски и славянски крепости, черкви и манастири, тракийски могили и др.

„ЖИВАТА КУЛТУРА” е свързана с организираните спортни събития, празниците на населените места, някои религиозни празници и др.

„СЪБИТИЕН ТУРИЗЪМ” е базиран на определени събития в живота на общността от региона, като допълнение към „ЖИВАТА КУЛТУРА“.

Даденостите и на трите общини предоставят богати възможности за практикуване на **„ЕКСТРЕМЕН ТУРИЗЪМ”**. Изживявания, свързани с пещерите, скално катерене, off road маршрути за велосипеди и автомобили, лагери за оцеляване и дори и специално организирани игри са привлекателни за хорат, любители на високия адреналин и афинитет към силните усещания.

„КУЛИНАРНИЯТ ТУРИЗЪМ” е един от атрактивните видове туризъм, който е част от културния туризъм, защото традициите в приготвянето на храна и напитки са част от културно - историческо наследство на нацията и отделните общности.

РОДОПСКА ПРИКАЗКА

www.peshtera.bg www.batak.bg www.rakitovo.info

„Този документ е създаден в рамките на проект „Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинацията „Родопска приказка“ на територията на общините Пещера, Батак и Ракитово“, Договор № BGPO001/3.2-03/2012/013, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007 - 2013г.“ съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Пещера и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Евроепейския съюз и Управляващия орган.“

Чирпанските туристи с отчет сред природата

Годишен отчет за дейността си през 2015-а на средногорската хижа „Каваклийка“ направиха на 19 декември 40-ина от членовете на ТД „Средногорец“ – гр. Чирпан. Ръководството на дружеството използва хубавото време, за да се поднови туристическата маркировка в района. Бяха сформирани два маршрутни лъча: от местността Кутело до хижата и от хижата до обект „Калето“. Така наред с туристическата разходка в слънчевото време участниците в преходите поставиха на възловите места допълнителна маркировка, подготвена предварително от дългогодишния турист и планински водач Драгомир Манев.

След това в туристическата столова бе подредена изложба от фотографии на участниците във фотоконкурса „Туристически обектив“ с тема от живота на дружеството. Фотосите бяха аранжирани в три основни категории: „Пейзажи“, „Архитектура“ и „Човешки лица“. Жури в състав: Нина Маринова, Георги Иванов и Васил Илиев, определи в условията на пълна анонимност и победителите в отделните раздели, а за „Най-добър фотограф на 2015-а“ бяха посочени двама: Георги Жеков – председател на ТД „Средногорец“, и Христо Тенчев – член на управителния съвет, чиито фотографии „окупираха“ първите места. По желание на туристите стана и импровизиран търг, като близо половината от 30-те фотоса бяха изкупени след емоционално наддаване. Отличените, сред които Милена Георгиева и Таня Матева, освен морално удовлетворение, получиха от Георги Жеков и личен подарък – универсална туристическа кърпа за глава. По решение на управителния съвет отличените фотографии ще бъдат показани пред широка публика на специална фотоизложба по време на Яворовите януарски дни, както и предложени за публикация във в. „Ехо“.

Наградени снимки

След това чрез мултимедия бе направен своеобразен отчет на близо 20-те туристически дестинации през годината: най-високото постижение дойде от младите туристи от ЮТК „Самодивец“, които станаха национални първенци и спечелиха приза „Кристален еделвайс“ на язовир „Копринка“; изкачванията на част от 10-те планински първенци като Мусала (Рила), Черни връх (Витоша), Богдан (Средна гора), върховете в Пирин – Каменица, Джангала, Безбог, Стражите и др. върхове в Стара планина; посетените обекти от движението „Опознай България – 100 НТО“ в Сливен, Плевен, Велико Търново, Кюстендил и др. Пред туристите бе представен и календарният план за проявите им през 2016 г.

Ангел Колев

Планинари от Кюстендил се включиха в туристическия празник в Македония на каньона Матка

Група кюстендилски туристи от ТД „Осогово“ се включиха в туристическия празник в Македония на каньона Матка. Програмата бе наситена с много забележителности. Първо посетихме планината Водно. Основната атракция там е изграденият Милениумски кръст. Той е разположен на най-високия връх – Кръстовар, висок цели 1066 м. Височината на кръста е 66 м, а през 2008 година на него е монтиран асансьор. „Красотата на гледките, които се откриха пред, нас след като слязохме от лифта, е неземна“ - споделиха туристите. - Широтата на Шар планина, величието на Солунска глава, планината Якупица, планината Жеден, Скопска Црна гора, поречието на Вардар и още много други интересни места можахме да видим.

След кратка почивка сред красивата панорама ние се отправихме към красивия каньон Матка. Малко преди да се влее във Вардар, една от най-дългите и значими реки в Република Македония - Треска, прави невероятно красив пролом, който завършва с изкуствено езеро (7 км), язовирна стена, ВЕЦ, манастир, планинарски дом и всички носят името Матка. В съседство има няколко манастира от XIV век - „Св. Андрей“, „Св. Богородица“, „Св. Никола Шишевски“, останки от „Св. Неделя“, както и няколко по-нови като „Св. Йоан Златоуст“, „Св. Петка“, „Св. Троица“, „Св. Спас“ и др. Има и 3 проучени пещери - Врело, Крщална и Убава. Целият район е карстов.

Една част от туристите избраха разходка и проучване на екопътеката по каньона Матка. Красивите скални образувания със стръмните скалисти склонове, великолепната природа и място, очарова всички ни. Другата група се изкачи до манастира „Св. Никола Шишевски“, закътан сред непристъпни скали. Добре запазените стенописи показват житийни сцени на св. Николай Мирликийски Чудотворец.

Малцина успяха да се качат на круиз с лодка между отвесните алпийски скали със спиращи дъха гледки. Круизът ни отведе до пещерата Врелото, която е сравнително нова, но много красива.

Накрая цялата група се събра пред планинарския дом и се срещна с македонските туристи. Както винаги домакините ни очароваха с голямото си гостоприемство, вкусен боб и много песни. С пожелание за следващи срещи и съвместни прояви ние се разделихме, заредени и очаровани от красотата на това невероятно място.

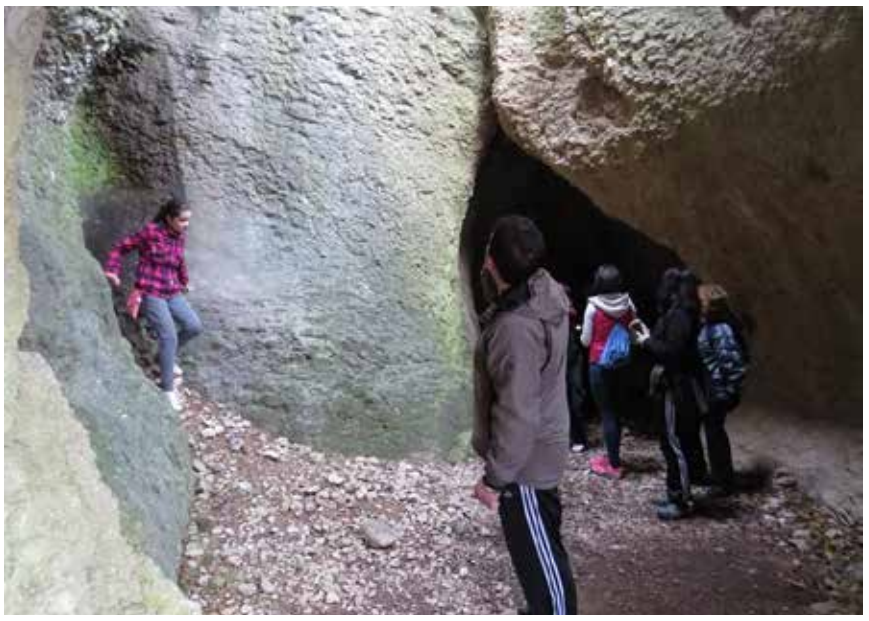

Зелена неделя в околностите на Ловеч

Осъм хълм Хисаря, увенчан с Ловешката крепост, кокетните къщички на стария квартал Вароша, Дръстене. По острите скали на ръта към Пресечената скала ни обви мистична мъгла и ни съпътства по цялото плато на Баш Бунар. Отбихме се на югозапад до малко известните отвесни 30-метрови скали над първия меандър на река Осъм над Ловеч с чудесни панорамни гледки на юг. Оттам се вижда и каналът, който отвежда водите на река Осъм в скален тунел за турбините на Юзината, автентично заснет във филма "Вчера„. След атрактивна разходка по скалния ръб се отправихме към хижа "Баш Бунар", собственост на ТД "Стратеш", дадена под аренда през 90-те години на 20 век и впоследствие изгорена. Сега стърчат само високите й каменни зидове, дали повод за новото й име - Къщата на духовете. Край нея при археологически разкопки, провеждани успоредно с тези на крепостта, е открит древен некропол. Дружеството продължава да търси начини за възстановяване й. Тя е лесно достъпна по трасиран път и живописно разположена на скалите с чудесни гледки към града и Централен Балкан. По високата част на карстовото плато, наричана "Хаджииванското", стигнахме над местността "Трай Дянко" и слязохме през скалния венец до 100-годишната, любима на ловчалии алея - Баш Бунар. По нея се отправихме в сърцето на парка, ларгото до Юзината, откъдето тръгват двете възстановени по проекти на ТД "Стратеш", финансово подпомогнати от Община Ловеч, туристически пътеки за пещерите на Баш Бунар. По първата от тях достигнахме до пещерите "Безименна", "Васил Левски", "Проходна", пропастта на "Табашката пещера„. Водачът Светослав Генков ни преведе през 25-метровия, неосветен тунел на "Проходна„ и достигнахме дъното на "Табашката пропаст„. Изходът на пещерата е подпрян с естествена скална колона. Пред нея има благоустроен кът за почивка с гледка към Баш Бунар, река Осъм, Крепостта на Ловеч, Стратеш, Римския път. Обратно до Юзината и оттам по втората възстановена пътека от север на скалния венец, водеща до "Малката пропаст„ - втория етаж на "Табашката пещера„. От входа й се вижда скалният феномен "Замъкът„. С интересната история на пещерата ни запозна Светослав Генков. Обитавана от праисторическия човек, както и други пещери по поречието на реката, тя е съхранявала и съкровище от по-късни времена. След инструктаж за по-смелите походът продължи по "Железния път", метални скоби в отвесните скали, извеждащи до горната част на платото.

Междувременно слънцето огря отново, събрахме се на кафе на Юзината и с вече пооредели редици - беше обяд и Свети Никола преваляше - около 30 човека поехме през каменния мост на Баш Бунар към следващия хълм - Стратеш. Отбихме се в параклиса на църквата "Св.Неделя„ и по красивата, панорамна улица "Хисарска„ достигнахме паметника на Васил Левски. Мястото е известно като балкона на Ловеч, с гледка към целия град. Оттам поехме по древния, каменен път, трасиран вероятно от траките, построен от римляните и ползван от старите българи, водещ на изток, т.нар. Римски път. Топло, заветно, уютно място с панорамни гледки към върховете на Централен Балкан. Преминахме покрай Жълтите скали с алпинистките турове, завършващи с природната скална забележителност "Крали Марков калпак", намираща се над културния завой на реката Трай Дянко. През билото на Стратеш се отправихме към телевизионната кула на скалите с възхитителна гледка към централните площадни пространства и градините на Ловеч, любимо място за снимки на поколения ловчалии. Последната ни цел за деня беше Туристическия дом на хълма, собственост на туристическото дружество. И за тази голяма многофункционална сграда търсим предприемчив наемател, който да я направи полезна за гражданите. Покрай Черния паметник и старите стълби на парка Стратеш слязохме до някогашното място на Въжения мост, една непрежалима загуба за всички и по Железния мост се вляхме в празничния ритъм на града.

Цялата разходка по хълмовете и природните забележителности на Ловеч продължи около 4 часа с беседите на водача, снимките, кафето на Юзината, една истинска наслада за душата и сетивата. Разбира се, ще спомена и болката от гинещите в зелената прегръдка на бръшляна дървета на Баш Бунар и за пореден път тревогата от надвисналото над легендарната скулптурна пластика "Бяла Анаста„ голямо, изсъхващо дърво, което заплашва да я събори и унищожи при падането си.

Разделихме се с обещанието да повторим този тур и през пролетта и да се потопим в морето от люляк по хълмовете.

На 6 декември 2015 г. ТД "Стратеш„ проведе ежемесечната си Зелена неделя в живописните околности на Ловеч. Участваха 52 любители на природата от 7 до 77 години. Сред нас беше и заместник-областният управител Георги Терзийски. Водач бе председателя на дружеството и добър познавач на района Светослав Генков. За всяка забележителност по маршрута и погледна точка, както винаги, той бе подготвил кратка беседа. В хубаво време в 9.30 ч. тръгнахме от Градската градина на запад към най-високата точка над Ловеч - Акбаир - Белия баир. От скалите над болницата се открива просторна гледка на север към новите квартали на града - първа обща снимка. Продължихме по високото към Дикисанските скали над троянския път и пред очите ни се разкриха последователно центърът на града, хълмът Стратеш, живописно опасания от река

Текст и снимки:
д-р Дарина Петрова
член на УС на
ТД „Стратеш", гр.Ловеч

Вместо визитка – хронология на прояви, посветени на

120-годишнината от организираното туристическо движение

23 май – 120 смърча бяха посадени в местността Момина скала; БТС получи Поздравителен адрес от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите към Министерството на земеделието и храните. В проявата взе участие и директорката на ПП Витоша Снежана Петрова.

30 май – Международна конференция на Балканския планинарски съюз в гр. Плевен. По инициатива на БТС ще се осъществи проект "10-те балкански първенци".

27 август – поднасяне на венци и цветя пред морената до Народния театър "Иван Вазов", откъдето на същата дата през 1895 г. Щастливеца повежда около 300 души към Черни връх.

30 август – Националният туристически събор събра повече от 3200 души на витошкия първенец. В събитието участваха Лиз Нилсен - президент на Европейската пешеходна асоциация (ERA), представители на партньорските туристически организации от Сърбия и Македония, членове на Балканския планинарски съюз и членове от 90 туристически дружества от цялата страна, които развяха специално направените от БТС юбилейни знамена. БТС получи поздравителни адреси от министъра на туризма и министъра на образованието и науката, а директорката на ПП Витоша лично поздрави участниците в събора.

Съобщение

Управителният съвет на ТД "Родопея" в село Ягодина взе решение да се проведе общо събрание на 26 март 2016 г. от 13 ч. в сградата на кметството в село Ягодина. Приканват се всички членове да присъстват.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд за регионално развитие
Оперативна програма „Регионално развитие" 2007-2013
www.bgregio.eu
Инвестираме във Вашето бъдеще!
Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България
ОПРР
Договор № BGPO001/3.2-03/2012/013
„Развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинацията „Родопска приказка" на територията на общините Пещера, Батак и Ракитово"
ПЕЩЕРА РАКИТОВО БАТАК
РОДОПСКА ПРИКАЗКА
Мини по вълшебните родопски пътеки!
Почувствай героизма на старото време!
Докосни се до топлината на родопското гостоприемство!
Вслушай се във вълшебството на „Родопската приказка"!
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007-2013", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие

За идеалистите в планината

Възражда ли се планинарското движение в българските планини?

Когато държавата и институциите абдикират от своите задължения, настава разруха. Защото всичко изградено се нуждае от поддръжка. Това важи и за планините в България. В последните няколко години се наблюдава възраждане на духа на планинарството във всичките му измерения - даряване на средства, участие с труд и знания, логистика и т.н. Дали всеки турист може да бъде доброволец? Сигурно не. Най-напред трябва да стане планинар. Разлика има и тя е доста голяма. Туристът е човек, който ходи из планините само за удоволствие - да се радва на гледките, да снима красотите на природата, да диша чист въздух, да избяга от градската среда. Това е извършвано и от планинарите. Само че, докато се разхождат из баирите, те виждат нещата от малко по-различен ъгъл. Туристите констатират и коментират запустелите хижи, порутените заслони, които са превърнати в конюшни. Дразнят се, когато маркировката е стара или липсва. На планинарите им е писнало отдавна всичко това и със собствени средства и сили се опитват да направят нещата да изглеждат по-добре. Невинаги всичко стига докрай. Невинаги се действа по правилата. Много са факторите, от които са зависими. Основното обаче е

липсата на заинтересованост от страна на институциите

Всеки се оплаква от недостиг на средства и време. Всеки се оправдава, че затова много неща се бавят или затова въобще не се правят. Това обаче не е така. Пари има, но не се оползотворяват правилно. Но и да няма пари - има доброволци, които искат да помогнат, да дарят от себе си, за да е подредена нашата къщичка - планината.

Хижа „Белмекен“

Въпреки многобройните спънки през последните години се случиха много хубави неща в българските планини. Благодарение на различни хора - с различни професии, семеен статут, възможности и желания. Случиха се, защото с годините все повече туристи станаха планинари. За тях и техните дела става дума в следващите редове.

Какви са някои от постигнати резултати

ХИЖИТЕ

Най-ярък пример за това е **хижа "Амбарица“** - перлата на Троянския Балкан. След дълги години на разруха, пиянство и безхаберие от страна на стопанисващото я дружество се появи една жена - Ема Гатева. Известна сред туристическите среди като упорит човек, който, когато се захване с нещо, трудно се отказва. Със

своя пример привлече много туристи, сред които припламна искрата на планинарството. Резултатът не закъсня - хижата бе ремонтирана, условията за пребиваване подобрени. От коптор се превърна в уютно място, където се провеждат фестивали, пеят се песни и се прекарват незабравими почивки. Тук помогнаха много и децата от училището за планински водачи в село Черни Осъм. Водени от тяхната страхотна учителка Мая Занковска - дъщеря на големия планинар и основател на училището Минко Занковски. Те оставиха своя отпечатък завинаги там в подножието на Купена. И със сигурност планинарският дух няма да ги напусне.

Друг пример е **хижа "Козя стена“** в Централен Балкан. Дълги години там нищо добро не се случваше. Извървяха се няколко арендатори, смениха се хижари, а хижата продължаваше да се прескача от туристите. Докато не дойдоха две момчета от Русе - Радо и Иван. В началото и те тръгнаха неуверено, а може би прекалено самонадеяно. Но следвайки упорито своята цел, успяха да превърнат тази прекрасна хижа в дом за много туристи, които с желание се връщат отново и отново. Тук също се проведоха доста фестивали, организирани бяха вечери на книгата. Доброволците да помогнат също не бяха малко.

Най-скорошен е примерът с **хижа "Белмекен“** в Рила. След като старата част изгоря, дълго време всички нехаеха и никой не правеше опит да помогне във възстановяването й. След много години ходене по мъките покривът все пак бе направен, но нямаше прозорци. А зимата наближаваше. След молба от страна на хижаря Георги група планинари се отзоваха и организираха. За по-малко от месец парите бяха събрани, дограмата изработена, след което изнесена на гръб от същите тези хора и монтирана на хижата. След тях дойдоха още доброволци, които монтираха изработени от тях нови врати, други подмазаха прозорците. Сега вече снегът няма да навява вътре. Нека вали колкото си ще.

Продължение в брой 2

Димо Колев
Доброволец, автор на пътеводител Стара планина

Експертът коментира

Част 1

Приятно е, когато на страниците на вестник "Ехо“ се публикуват такива статии, заредени не само с критичността си, но и с много оптимизъм и подходящи примери на доброволен труд на много хора с различен социален статут и различни професии. Написаното от господин Димо Колев ме подтикна в този дух да разширя темата, за да могат читателите да добият по-пълна представа за дълголетните традиции при изграждането и поддържането на материалната база на туризма в нашите планини.

Изграждането на туристическата база е резултат от дългогодишните традиции на туристическото движение. Характерни за него са самодейността, обществената инициатива и участие с доброволен труд и лични средства на хиляди туристи.

Подпомогнати крайно ограничено от държавата и общините, те са набирали средства чрез организирането на утра и вечеринки, томболи, доброволни помощи и дарения от кооперации, културно-просветни организации и частни лица, чрез лични заеми и т.н. С личен труд туристите са изнасяли на гръб строителни материали, организирали са трудови излети или са отбивали времената си трудова повинност в планината. До възстановяването на БТС през 1957 г. хижите са се градели с неимоверни трудности, носещи белега на бедно, извършвано в голяма оскъдица строителство.

След 1957 г. настъпват важни събития, които се оказват решаващи за разрастването на туристическата база. Тук е моментът дебело да подчертая, че без солидната подкрепа на държавата изградената туристическа база – и в много отношения модернизирана, днес щеше да бъде немислима.

В този период държавната помощ беше в три направления:

1. Нормативна уредба
2. Пряко и косвено финансиране
3. Данъчни облекчения

Нормативната уредба (закони на Народното събрание, постановления, разпореждания и решения на Министерския съвет, наредби като подзаконови актове на някои министерства) урежда не само взаимоотношенията на БТС с различни институции – държавни, обществени и др., но и регламентира отчасти собствеността, както и начина на стопанисване, управление, подпомагане и финансиране на туристическата база.

Финансиране (пряко или косвено) – субсидии чрез общините, отчисления от Спортния тотализатор, средства от държавния бюджет за капитално строителство, маркировка и радиовръзки, целеви средства за поддръжка и ремонт на високопланинските обекти чрез корекции в бюджета на министерства.

Данъчни облекчения – данък сгради, данък печалба (до 1992 г.).

Българският туристически съюз е най-голямата неправителствена организация, регистрирана като сдружение, с над 160 самостоятелни юридически лица – туристически дружества в цялата страна. Те, както и Централата в София, стопанисват и управляват към настоящия момент около 185 хижи, заслони, учебни центрове, хотели и къмпинги с около 13 000 легла.

Многопосочната дейност и единната политика в сферата на социалния туризъм на Сдружението се регламентира от Устава на БТС. Като неправителствена организация БТС днес не може да разчита на държавна издръжка и постоянно осигурени средства за поддържане на огромната материална база. Не може да разчита и на собствени средства, тъй като те са минимални. Впрочем някъде след 1992 г. бяха преустановени всички източници на финансиране и данъчни облекчения.

При съвременните условия политиката на Управителния съвет на БТС за търсене на възможности за управление и поддръжка на туристическата база е насочено в следните направления: 1. Отстояване на собствеността върху имотите – чрез съдебни дела и издаване на актове за собственост в полза на Сдружението и неговите членове; 2. Кандидатстване по проекти, оперативни програми и публично-частни партньорства за обектите, нуждаещи се от инвестиции. 3. Отдаване на туристическите обекти под наем за тяхното стопанисване и управление.

Освен горните възможности ръководството на БТС непрестанно търси контакти с държавните институции, които биха могли да осигурят целево финансиране – както пряко, така и

Информационни дни на НАПОО в София

През декември Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) организира и проведе информационни дни в гр. София в сградата на Българската търговско-промишлена палата. В проявата взеха участие главният секретар на Българската търговско-промишлена палата Васил Тодоров и председателят на НАПОО – Емилия Димитрова. Те поздравиха присъстващите, изказвайки мнението, че повишеното качество на експертния потенциал води до повишаване на информираността и знанията в центровете за професионално обучение, а оттам и по-добра реализация на пазара.

В обучението взеха участие Мариана Павлова – зам.-председател на НАПОО, Пенка Николова – директор на дирекция, Лъчезар Лазаров – гл. експерт и др.

Проблематиката, която бе обсъдена с представителите на центровете за професионално обучение, бе свързана със законодателството. Динамичните промени в нормативната уредба са необходимост, които водят до по-добри резултати и ново качествено обучение.

Обсъди се прилагането на разпоредбите на Наредба № 4 за документите за системата на народната просвета и Наредба № 3 за системата за оценяване; работата на центровете в Информационната система на НАПОО и настъпилите промени, свързани с обвързването й с информационната система на Агенцията по заетостта. Подробно бяха разяснени новостите в обучението на ЦПО като валидиране на знанията, дуалното обучение, попълването на документацията, провеждането на държавни изпити и др. От експертния състав на БТС в информационните дни взе участие Зорница Радонова.

Достойно продължение

2013 година ще остане в историята на туристическото дружество "Рила" – град Рила. Тогава, през месец март, се проведе годишното отчетно събрание на дружеството. Мирно и делово протече то. Докладът отразяваше пълна с прояви година – от пещера Магурата до Чудните мостове и Кръстова гора, атонските манастири и къде ли още не.

В дневния ред предстоеше да се избере нов председател на дружеството. Когато доскорошният председател – Иван Димитров (Тахтаджийски), обяви, че си подава оставката, всички останаха много учудени от това решение – та всичко досега толкова години беше прекрасно – дружеството се събуди, съвзе се, разшири дейността си, с което привлече и много нови членове и достигна състав какъвто не е имало досега. Но той им обясни, че не се отказва от участие и съдействие и занапред, но има предвид възрастта си – 78 години, и немалката организационна работа около дружеството и затова предлага за нов председател своя заместник – Иван Начев, с когото вече девет години работят заедно на това поприще. Освен това на Иван Начев му предстои и пенсиониране, така че – нека да му е здраве – има да води дружеството занапред – през 2013, 2014 до 2015 година. Нека се има предвид и това, че Иван Начев тринадесет години е бил управител на туристическа база "Кирилова поляна" и познава добре Рила.

Така през последните три години под ръководството на новия председател Иван Начев (от 2013 до 2015 година) туристическото дружество продължи дейността си с редица екскурзии до Бабини-Видини кули, Калафат – Румъния, Сокобаня – Сърбия, Куманово – Македония, Гърция, Турция. Достигна до всички съседни държави и още много други дестинации в България. Наред с екскурзиите незабравими ще останат редица посещения на хижи – като октомврийската екскурзия до хижа "Беласица", където рилските туристи съчетаха полезното с приятното – посещавайки хижата и околностите й, разхождайки се из кестеновата гора, събраха и вкусни кестени. Разбира се, не мина и без буйния огън. Подвижната скара събра туристите. После песни, хора... Не мина и без да се изпее песента, която е химн на дружеството – "Дружество любимо" – с автори членовете на дружеството Иван Димитров (Тахтаджийски) – текст, и Васил Миленков – музика.

Едната от последните две ноемврийски екскурзии бе до полите на Рила планина, а другата – до черквичката на Преподобна Стойна край Петрич. Първата група беше по-малобройна – петнайсетина души, които разгледаха Рила от място, където никога не са ходили – местността Манилово, втората група беше от около 50 души.

Поддържаният активен туристически живот е достойно продължение на започнатото през 2004 година, когато дружеството бе пред закриване, но се възроди и успя да достигне до над 200 членове и с по над 10 прояви годишно.

През март на новата 2016 година предстои отново годишно отчетно-изборно събрание. Нека си пожелаем нов активен и интересен туристически живот.

Иван Димитров
(Тахтаджийски)
ТД "Рила" – гр. Рила

IN MEMORIAM

На 20 септември 2015 г. след кратко боледуване - на 72 години, почина дългогодишният деятел на БТС в гр. Добрич Драгни Сивков. Целият си съзнателен живот той отдаде на Алековата идея за изграждане на турстически секции и клубове в Добруджа. Беше планински водач с ярък усет към красотата на планината. Над десет години бе председател на ТД "Добри Орлов" (сега "Добротица") - гр. Толбухин.

Драгни Сивков е бил член на УС на БТС. В последните години от живота си учреди ТД "Кара тепе" в село Оброчище, чийто председател бе до края на земния си път. Негово дело са и туристически маркировки на два маршрута в Батовската долина.

С несломимия си дух, с любовта към природата и планините той привличаше стотици млади туристи.

Да си спомним за верния приятел, активния туристически деятел, планински водач и природолюбител Драгни Сивков.

Поклон пред паметта му.

От УС на БТС и приятелите туристи от Варна и Добрич

чрез нормативната уредба, която за БТС се базира в два основни закона:

В Закона за физическото възпитание и спорта е регламентиран статутът на туристическите обекти и редът за разпореждане с тях. Определят се задълженията и правомощията на общините да подпомагат финансово поддръжката и експлоатацията на туристическите обекти, намиращи се на тяхната територия. Регламентирани са и възможностите за финансиране с държавни средства за същата цел от бюджета на Министерството на младежта и спорта.

В Закона за туризма е предвидена и изготвена наредба за категоризиране на хижите. Същите са дефинирани като туристически обекти.

За съжаление текстовете в нормативната уредба остават само пожелателни. Въпреки многократните опити за кандидатстване през изминалата 2015 година пред Министерството на младежта и спорта нито едно предложение на БТС не беше уважено. Почти същото е отношението и на повечето общини. Изключение прави Столична община, която и през най-трудните отминали години и сега не е преустановявала финансовата си помощ за хижите на БТС на Витоша.

В резултат на усилията и настойчивите действия на ръководството на БТС от 2005 до 2009 г. държавата осигурява финансиране в размер от 500 000 до 1 000 000 лева. Така през този период бяха реновирани 110 хижи (около 70% от базата). Между тях са преустроените от бивши гранични застави, 5 хижи в Беласица, Славянка и Родопите, възстановени бяха пострадалите от пожари хижи "Белмекен", "Соколна", "Мусала" – каменна, и отново въведени в експлоатация изоставените хижи "Пионерска" – малка, хижа "Ботево" и хижа "Люляка". Основно ремонтирани са и много хижи със стратегическо значение за социалния туризъм: учебните центрове "Мальовица" и "Карлуково", хижите "Ком" – нова, "Ехо", "Козя стена", "Сини връх", "Каваклийска" – малка, "Тешел", "Триградаски скали", "Орфей" и много други.

Със своята целенасочена политика ръководството на БТС организира централна доставка на еднотипова дограма - дървен стъклопакет, леглови и постелъчен инвентар, модерни отоплителни котли, дървен материал и ламарина за покривните конструкции, дюшемета и др. Осигурени бяха и специализирани строителни бригади за спешни ремонти и строителни дейности на някои обекти: заслон "Черни връх", хижа "Белмекен", хижа и учебен център "Мальовица", хижа "Македония" и т.н. Само за хижа "Мусала" – нова, бяха осигурени отделно държавни средства в периода 2007-2009 г. и от изоставена от повече от 15 години на груб строеж хижа днес тя е в предпусков период. За съжаление преустановеното държавно финансиране забавя въвеждането й в експлоатация.

Липсата на постоянно финансиране, загубените от патримониума на БТС туристически обекти по различни причини, хищническите апетити към имотите на Сдружението доведоха до идеята за постепенно отдаване под наем на немалко обекти. Но трябваше да се въведат ясни правила с цел запаване на предназначението на хижите. Затова бяха приети правила и ред за разпореждане с имотите на БТС, както и договорна система за стопанисване и управление на хижите. Те бяха задължителни за изпълнение от всички туристически дружества.

Внимателният подбор на кандидат-наематели, добре издържани наемни договори, в които да се защитават интересите на БТС, като се стимулират и потенциалните наематели отговорно да поддържат хижите чрез съвместно изготвени от двете страни инвестиционни програми за подобрения – това е пътят за поддръжката, подобренията и експлоатация на базата.

Оценката за правилността на тази политика се вижда и в примерите, които е дал господин Димо Колев за добрите стопани – наематели на хижите "Амбарица", "Козя стена" и "Белмекен". Но има и още много примери на добросъвестни наематели: на възстановения заслон "Ботев", хижа "Павел Делирадев", новото строителство и обзавеждане на заслон "Тевно езеро", основно ремонтираните хижи "Дерменка", "Христо Смирненски" , (Осогово) и много други. Изрично трябва да поясним, че повечето наематели на хижи са подпомогнати с държавни целеви средства за ремонт на обектите, а там където се е налагало, са осигурявани строителни материали и специалисти, обзавеждане, транспорт и др. от Централата на БТС и местните туристически дружества – стопани на обектите. И почти навсякъде посочените по-горе дейности неизбежно са съпроводени и с доброволния труд, както на организирания туристически актив от местното туристическо дружество, така и отчасти на отделни ентусиасти.

Продължение в брой 2

Йордан Йорданов
експерт в БТС

Отрита е Среднопланинска атрактивна Дяволска пътека

ПО ХАЙДУШКИЯ ДОЛ ПРЕЗ ДЯВОЛСКИЯ МОСТ ДО ЯГОДИНСКАТА ПЕЩЕРА

Когато в началото на 90-те години тръгнах по Хайдушкия дол, недалече от село Борино, с мъка си пробивах път по стръмните и скалисти склонове на река Чатак дере. Намерението ми бе да търся Дяволския мост – Хайдушкия мост, който условно бях си нарекъл № 2, защото много по-рано бях посетил другия Дяволски мост край гр. Ардино, сътворен не от природата, а от човека. Тогава доста се затрудних в придвижването и обхождането на самия мост въпреки добрата си алпийска подготовка. Усилията обаче си струваха, защото природата наистина бе изваяла чудо, което трябва да се види. Представете си само съчетанието Хайдушки дол – Дяволски мост и това ще събуди любопитството ви на туристи, пътешественици, спелеолози, археолози и дори историци.

След като в продължение на повече от 3 километра двата бряга на Хайдушки дол са разделени на достатъчно разстояние, те внезапно се събират. Вкопчват се един в друг – така, както двамата съперници от "канадската борба" вплитат дланите си. Захватът на двата ската е не повече от 3–4 метра и е леко наклонен. Преминаването по този наистина "дяволски" мост е трудно и опасно дори и за алпинисти, но то е и напълно ненужно, защото там път няма за никъде.

Ако се проследи захватът на китките надолу към лактите, се получава конфигурацията на това чудо на природата. На височина този процеп е 18–20 м, а ширината между двата странични склона се движи между 4–6 м, като в най-ниската си част – там, където обикновено кротко си текат водите на малката река Чатак дере, е не повече от метър. Дължината на образувалия се тунел пък е не повече от 10–12 метра.

Отдавна бях забравил това прелестно красиво и диво място в сърцето на Южните Родопи. Върнах се отново, защото неотдавна на описаното по-горе място общината в село Борино откри най-новата и модерна екопътека "Среднопланинска атрактивна Дяволска пътека„. Със спечеления европейски проект от 312 000 лева инициаторите и изпълнителите на проекта направиха това диво и труднодостъпно кътче на Родопите достижимо за всеки любител на планината. Сега отново преминах по тези места, но вече много по-спокойно. Ето как.

С автомобил минахме 5 километра от селото до сградата на бившия Механичен завод в местността Чатака. После по течението на река Чатак дере, ляв приток на река Буйновска, по-надолу Ягодинска и накрая Въча. Пресичаме реката по новопостроения мост, за да навлезем в гъстата иглолистна гора. Неусетно склоновете на двата ската стават стръмни и трудни. По добре оформена и отлично обезопасена с дървени парапети пътека достигаме самото чудо Дяволския мост. Не знам кой пръв го е нарекъл така, но определението е много точно.

По стръмна, но много сигурна стълба слизаме десетина метра надолу. После по 15-20-метрова хоризонтална изкуствена пътека се пресича скалният тунел, а ниско долу остава тънката водна нишка на реката. Пак по дървена стълба отново се изкачваме от другата страна на онзи "захват" на двата ската. Захват, който толкова много прилича на здрависване, което е дало основание да се роди и легендата. А тя говори, че точно тук дългата вражда между двама братя за подялбата на бащино наследство свършва и те си подават ръце. Всевишният не пропуска този миг, като го вкаменява, за да остане в историята. Това е легендата, а действителността ни кара да се върнем години и векове назад във времето, когато водата на малката рекичка си е пробивала път в тесния процеп, за да сътвори това, което предизвиква възхищението ни и носи наслада, за която туристите така силно обичат планините с техните природни дадености.

Целият преход от село Борино до шосето за Ягодинската пещера е само 2 часа, но си заслужава, защото сте преминали през причудливи скални съчетания, водопади, водни каскади, ерозирали котли, скални венци – въобще неща, които никъде другаде няма. Тръгнете и ще се убедите в това. Аз го направих няколко пъти и ще го направя още толкова, колкото съдбата ме отведе там.

Доц. Сандю Бешев

Община Доспат - модерно развиваща се община в Западните Родопи

Развитието на туризма е приоритетно направление в Плана за развитие на община Доспат. През последните три години общината реализира няколко проекта в тази област, като един от най-значимите е изграждането на екопарк в град Доспат. Наред с екопътеките има места за отдих и атракции, а самият екопарк е разположен в близост до спортната зала, която ще привлича както туристи, така и спортисти.

Друг значим проект е изграждането на парк-музей на родопската чешма, където ще бъдат разположени експонати на най-често срещаните чешми. На празника на общината в края на август всяка година се провежда и събор на чешмарите.

Изграждането на туристически информационен център е друго завоевание на община Доспат в областта на туризма. Центърът е модерно оборудван и построен по проект с европейско финансиране.

По проект "Развитие на спортния туризъм на територията на община Доспат" се изграждат четири обекта: спортни пътеки в землищата на селата Бръщен, Любча, Чавдар и екстремна алпийска пътека в гр. Доспат. Тези пътеки ще привличат туристи освен с живописната природа, в която се намират, така и с изградените съоръжения за почивка и забавления, с панорамните площадки и чешми.

Никола Добрев
ТД "Еделвайс" - София

НАЦИОНАЛЕН КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС ЗА 2016 ГОДИНА

НАЦИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

№	ВИД НА ПРОЯВАТА	ДАТА НА ПРОВЕЖДАНЕ	МЯСТО	ОРГАНИЗАТОР
1	Национално движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта"	януари – декември	цялата страна	НОК на Движението
2	Национално движение "10-те планински първенци„	януари – декември	цялата страна	БТС
3	Награждаване носителите на значката "Покорител на 10-те планински първенци„	28 август	Черни връх, Витоша	БТС
4	Награждаване на носителите на златна, сребърна и бронзова значка на движението "Опознай България – 100 НТО"	ноември	София	БТС, МОН, ММС, МК, МТ, ТД
5	Национално движение "Опознай родния край„	януари – декември	цялата страна	БТС, ММС, областните управи и кметове по места, ТД
6	Дарителска кампания за възстановяване на х. "Богдан"	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

I. НАЦИОНАЛНИ ПРОЯВИ

1	Национални тържества, посветени на 153 г. от рождението на Алеко Константинов	1320 януари	цялата страна	БТС, ТД, БФТВ
2	Прояви, посветени на Трети март	март	цялата страна	БТС, ТД
3	Национален пешеходен поход "Оттук започва България„	12–13 март	по наредба	БТС,ТД "Мадарски конник"-Шумен, Сдружение "България си ти„
4	Национален женски поход "Пролет 2016"	май	Родопи	БТС, ТД "Шипка" – Пловдив, БФТВ
5	Национална купа по ориентиране за ученици "24 май"	Май	по наредба	БТС, БФО
6	70-и национален туристически поход "По пътя на Ботевата чета" Козлодуй – Околчица	27 май – 2 юни	Ботева алея	МОН, БТС, област Враца, ТД "Веслец" – Враца
7	XXVIII национален песенен празник "Песните на България"	3–5 юни		БТС, Сдружение на туристическите хорове в България
8	Национален преглед за оцеляване в планината в летни условия	17–19 юни	Камчийска Стара планина	БТС, ТД "Черноморски простори" – Варна
9	Национален преглед на туристическите умения и сръчности за учещи за приз "Кристален еделвайс"	24–26 юни	язовир "Копринка"	БТС, МОН, ТД "Орлово гнездо" – Казанлък, ТД "Сърнена гора" – Стара Загора
10	Национална туристическа проява за ученици "Шипка 2016"	26 юни	Стара планина	МОН, ММС, БТС, ТД
11	Национален туристически походПлевен – Карлово "По стъпките на Апостола" – 179 години от рождението на Васил Левски	13–19 юли	Плевен – Карлово	Общински комитет "Васил Левски", ТД "Кайлъшка долина" – Плевен, Община Плевен, БТС, ТД "В. Левски" – Карлово
12	XVIII национален поход "Черноморски бряг 2016"	9–13 юли	Черноморския бряг	БТС, ТД "Черноморски простори" – Варна
13	Национални тържества във връзка със 121 години организиран туризъм в България	28 август	Витоша, Черни връх	БТС, ТД, БФТВ
14	Национални състезания по ориентиране за Купата на вестник "Ехо"	17 септември	Казанлък	БТС, БФО, вестник "Ехо"
15	Национална среща и национален туристически поход на туристите ветерани	юли	по наредба	БФТВ
16	Коледно-новогодишен концерт, връчване на годишните награди на БТС и обявяване на наградите от литературния конкурс и фотоконкурса на вестник "Ехо"	декември	зала "България"	БТС, хор "Планинарска песен", вестник "Ехо"

II. ПРОЯВИ ЗА УЧЕЩИТЕ

1	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	цялата страна	МОН, ТД
2	Областни прегледи на туристическите сръчности за учещи	2 дни, април	по наредба	БТС, МОН, ТД "Черноморски простори" – Варна
3	Трети преглед на оцеляване при зимни условия "Мальовица" за ученици	30 март – 3 април	УЦ "Мальовица"- Рила планина	БТС, ТД "Черноморски простори" – Варна
4	Областни състезания по ориентиране за учещи	април	по места	БТС, БФО, ТД, МОН
5	"Движи се и победи" – Ден на предизвикателството –Пролетна кампания	14, 21 и 28 май	Велико Търново	БТС,ТД "Трапезица 1902" – Велико Търново
6	Туристически походи, посветени на 1 юни – Ден на детето	май – юни	по места	РИО, ТД
7	Туристически походи, посветени на 2 юни – Ден на Христо Ботев и падналите за свободата на България	май – юни	по места	РИО, ТД
8	Спортно-туристически празник за ученици от София, посветен на инициативата "София – Европейска столица на спорта 2018"	3 юни	Витоша	БТС, Столична община
9	Купа "Баташки снежник" – спортно-туристически триатлон	септември	Пещера	БТС, ТД "Купена" – Пещера
10	Туристически поход от х. "Алеко" до Черни връх, посветен на Световния ден на туризма и инициативата "София – Европейска столица на спорта 2018"	септември	Витоша	БТС, Столична община
11	" Движи се и победи " – есенен етап и спортно-туристически празник "Ксилифор 2015"	1, 8 и 22 октомври	Велико Търново	ТД "Трапезица 1902" – В. Търново
12	XXI Национален и международен колопоход "Не" на наркотиците"	23–25 септември	Сандански	БТС, ТД "Еделвайс" – Сандански, Община Сандански, със съдействието на РИО и МОН
13	Национален туристически поход "По стъпките на Самуиловите войни"	октомври	село Ключ – Национален парк-музей "Самуилова крепост"	БТС, ТД "Калабак" – Петрич
14	Подготовка на туристически кадри – учители и ученици	януари – декември	цялата страна	БТС, МОН,ТД
15	Семинари с учители, директори, експерти	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС
16	Походи с учители и ученици	януари – декември	цялата страна	МОН, БТС

III. ПЕШЕХОДЕН ТУРИЗЪМ

1	Регионални спортно-туристически прегледи	февруари – март	по наредба	ТД , РИО
2	Традиционен лъчеобразен пешеходен и ски поход, посветен на Освобождението на България	3 март	вр. Шипка, Стара планина	ТД "Приста" – Русе ТД "Трапезица 1902" – Велико Търново ТД "Узана" – Габрово ТД "Хемус" – Велико Търново
3	Пешеходен поход "Пирин–Славянка", посветен на 8 март	март	по наредба	БТС, ТД "Момини двори" – Гоце Делчев„
4	Регионални туристически походи, посветени на 140 години от Априлското въстание	април – май	по наредба	ТД
5	Поход „По стъпките на Таньо войвода"	май – юни	Силистренска област	БТС, КПД "Родно Лудогорие"
6	Нощен поход и маратон "Верея 2016"	май – юни	По наредба	ТД "Сърнена гора" – Стара Загора
7	Национален туристически поход по маршрут Е8	16-30 юли	Боровец – Мезек	БТС, ТД "Руен" – Пловдив
8	Походи по маршрути "Из пътеписите на Иван Вазов", посветени на 166–годишнината от рождението му	юни – юли	по места	БТС, ТД
9.1 9.2	Национален туристически поход по Е3 Е3 – връх Ком – нос Емине (за 3 дни едновременен старт по 9 отсечки, на които е разделен маршрутът)	8–26 юли 8–10 юли	връх Ком – нос Емине,	БТ, ТД "Старопланински турист" – Етрополе
10	Поход в Северозападна България "Духът на Ботев е жив"	29 май–2юни	по наредба	ТД "Орлови скали" – Провадия
11	Празник на Горноломски Балкан и изкачване на връх Миджур	първата събота на август	Стара планина	БТС, ТД "Бонония" – Видин, Община Чупрене, кметство Горни Лом
12	VIII национален поход и събор на туристи ветерани "Есен – 2016"	юли	Стара планина	БФТВ и КТВ
13	Лъчеобразно изкачване на връх Ботев	септември	Стара планина	БТС, ТД
14	Ден на интензивното ходене	8 октомври	Скалните манастири около Провадия – с. Добрина – "Кара пещера" – село Старосел	ТД "Орлови скали" – Провадия
15	Походи, посветени на 1 ноември – Ден на народните будители	октомври – ноември	по места	БТС, ТД

V. КОЛОТУРИЗЪМ

1	Състезание по планинско колоездене	май – 2 дни	Чипровци – w	ТД "Темпо" – Монтана
2	Колообиколка на Пирин	24–26 юни	Пирин	БТС, ТД "Еделвайс" – Сандански
3	Колопоход по маршрут: Беклемето – х. "Дерменка" – х. "Добрила" – х. "Дамяница" – гр. Троян	юли	Стара планина	ТД "Кайлъшка долина" – Плевен
4	Ден на велосипеда – първото действащо дървено колело от 1882 г.	октомври	Нова Загора	ТД "Алеко 1900" – Нова Загора

IV. ЗИМЕН ТУРИЗЪМ

1	Туристически скиатлон "Студенец 2016"	януари –март	хижа "Смолянски езера„	БТС, ТД "Карлък" – Смолян
2	Зимни спортно-туристически празници	януари – март	по места	БТС, ТД
3	45-и зимен поход с изкачване на връх Мусала	януари – февруари	Рила	ТД "Приста" – Русе
4	Нощно спускане със ски от Черни връх до хижа "Кумата"	март	Витоша	БТС, ТД "Черни връх" – София
5	Дванадесети национален преглед "Оцеляване в планината при зимни условия"	23–27 март	УЦ "Мальовица"	БТС, ТД "Черноморски простори" – Варна

VI. ВОДЕН ТУРИЗЪМ

1	**Воден поход по р. Искър**	**април – 4 дни**	**от Реселец до Загражден**	**ТД "Кайлъшка долина" – Плевен**
2	Водна регата в тихи води	май	р. Струма	БТС, ТД "Еделвайс" – Сандански
3	Воден поход по р. Янтра и р. Дунав	29 април – 1 май	р. Янтра и р. Дунав	БТС, ТД "Приста" – Русе
4	Воден празник на яз. "Александър Стамболийски" (гребане, плуване, водно спасяване, туристически срръчности, колотуризъм, пешеходство)	17–19 юни	язовир "Ал. Стамболийски"	ТД "Росица" – Павликени

VII. ОРИЕНТИРАНЕ

1	Състезания по ориентиране за купа "3-ти март"	3 март	Плевен	ТД "Кайлъшка долина"- Плевен
2	Състезание по ориентиране за купа "Кольо Сидеров"	3 юни	Обзор	БТС, БФО, ТД "Академик" – Варна
3	"С карта из Търновград" – състезание по спортно ориентиране	18–20 март	района на В. Търново	ТД "Трапезица 1902" – Велико Търново

VIII. СПЕЛЕОЛОГИЯ

1	Пещерен сбор "Пещера 2016"	септември	Родопи	БТС, ТД "Купена" – Пещера
2	Пещерна експедиция	септември – октомври	по наредба	Българска асоциация по спелеология

IX. ЕКОЛОГИЯ

1	Пролетна и есенна екоинициатива "Зелена мисия" – почистване и частично обновяване на туристически маршрути; засаждане на дръвчета	1–10 април; септември – октомври	цялата страна	БТС, ТД "Трапезица 1902" – В. Търново
2	Пролетна инициатива "Да почистим България заедно"	май		ТД "Хемус"- Велико Търново
3	Организиране и провеждане на зелени бригади с ученически и младежки групи с ползване на хижите на БТС	юни–септември	планините в страната	БТС
4	Почистване на района на х. "Грамадлива" и "Езерото" и подготовка за зимния сезон	ноември	Стара планина	ТД "Хемус" – Велико Търново

X. НАЦИОНАЛНО ДВИЖЕНИЕ "ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ – 100 НАЦИОНАЛНИ ТУРУСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"

1.	Пресконференция, посветена на 50-годишния юбилей от създаването на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта"	4 ноември	Залата на V етаж на ММС	БТС и НОК на движението "ОБ-100 НТО"
2	Отпечатване и изработване на:		цялата страна	БТС, Издателска къща "Ехо" и НОК на движението "ОБ - 100 НТО"
	юбилеен алманах за историята на движението	май – юни		БТС
	книжки на 100 НТО	януари – декември		
	карти – дипляни	януари – декември		
	значки – бронзова, сребърна и златна	януари – декември		
	печати и марки за обекти	януари – декември		
	табели – пътни и информационни	януари – декември		
	кратък пътеводител 100 НТО за чуждестранни туристи	януари – декември		
3	Презентации на движението "Опознай България – 100 НТО" сред учещите	януари – декември	цялата страна	БТС, ТД

XI. КУЛТУРНИ ПРОЯВИ, ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ, ТУРИСТИЧЕСКА И ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ

1	Традиционна седмица "Алеко Константинов" - 153 години от рождението на Патрона на БТС	13 -20 януари	София	БТС, Клуб "Приятели на Алеко Константинов"
2	Концерт на художествен състави, посветен на 114 г. от основаването на ТД "Трапезица 1902" с участието на гости от Плевен, Шумен, Варна, Сливен, Горна Оряховица	18 март	Велико Търново	ТД "Трапезица 1902"
3	Поклонение на лобното място на Алеко Константинов	11 май	обл. Пазарджик – село Радилово	БТС,ТД "Алеко" – Пазарджик, ТД"Купена"- Пещера
4	Пролетен карнавал и концерт – отбелязване началото на хоровото пеене на планинарски песни в България	април	хижа "Планинарска песен" – Витоша	Хор "Планинарска песен"
5	Песенен преглед "Прекрасна си, мила Родино"	април	Казанлък	БТС, СТХБ, ТД "Орлово гнездо" – Казанлък
6	Песенен празник "Бялата порта"	август	Рила	БТС, СТХБ,ТД. "Рилски турист" –Самоков
7	Фолклорно-туристически празник	3–5 септември	Родопите	ТД "Родопея" – село Ягодина
8	Песенен празник "Средногорско ехо"	6 септември	Стара Загора	БТС, СТХБ, ТД. "Сърнена гора" Ст. Загора, Община Стара Загора
9	Национална среща – семинар на председателите на туристически хорове	октомври – ноември	хижа "Планинарска песен"	БТС, Сдружение на туристическите хорове в Б-я
10	Песенен празник на туристическите хорове "Слава вам, будители"	октомври – ноември	Пловдив	БТС, СТХБ, ТД "Шипка" – Пловдив, БФТВ
11	Национална среща на туристите ветерани "Кестенова вечер"	октомври	Петрич	БФТВ и КТВ към ТД "Калабак" – Петрич
12	Прояви, посветени на кръгли годишнини от туристическия летопис	цялата година	по места	БТС,ТД
13	Ежемесечно издаване на вестник "Ехо"	цялата година	София	БТС, Редакция на вестник "Ехо"
14	Издаване на карти, книжки, пътеводители на Националните туристически движения	цялата година	София	БТС, Издателска къща "Ехо"
15	Издаване на регионални пътеводители от инициативата "Опознай родния край"	цялата година	София	БТС, Издателска къща "Ехо" и Областните управи
16	Издаване на книги от поредицата "Нова туристическа библиотека"	цялата година	София	БТС, Издателска къща "Ехо"
17	Отпечатване на туристически пътеводител "7-те Рилски езера"	август	София	БТС, Издателска къща "Ехо"
18	Издаване на рекламни материали за Информационния център	цялата година	София	БТС, Издателска къща "Ехо"
19	Теглена на ежегодната томбола на вестник "Ехо"	29 януари	София	Редакцията на вестник "Ехо"
20	Работни срещи на редколегиите на вестник "Ехо" и Издателска къща "Ехо": опознавателна тематична дискусия на тема "Що е то социален туризъм"	февруари ноември	София	ИК "Ехо" и в. "Ехо" в партньорство с БНР и ТВ Травел
21	Издаване на нов адресен справочник на Сдружение БТС	май	София	ИК "Ехо"
22	Изработване на нов сайт на БТС	март	София	БТС и ИК "Ехо"
23	Коледни и новогодишни песенни празници и концерти	декември	цялата страна	БТС, СТХБ,ТД
24	Празник на планинарската поезия "Планински рими"	май	Пловдив	БТС, БФТВ, ГКТВ "Пълдин" – Пловдив

XII. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1	XXII международен колопоход	май – септември	Варна – Констанца (Румъния) – Варна	БТС, ТД "Черноморски простори" –Варна
2	Конференция на Балканския планинарски съюз	28–29 май	Р Сърбия	БПС
3	Автопоход до гроба на хан Кубрат	11–15 юни	Малая Перешчепина, Украйна	БТС, ТД "Черноморски простори" – Варна
4	Изкачване на връх Махиада	юли	Турция	ТД "Купена" – Пещера
5	Изкачване и тристранна среща на туристите от Българя, Сърбия и Македония на връх Руен	3 юли	Осоговска планина	ТД "Осогово" – Кюстендил
6	Колопоход в Швейцария	5 дни, юли	Швейцария	ТД "Черноморски простори" – Варна
7	XVI изкачване на връх Тумба	20–21 август	Беласица	БТС, ТД "Калабак" – Петрич
8	Изкачване на връх Олимп	август	Р Гърция	ТД "Купена" – Пещера
9	VI международен колопоход	13–23 август	Варна – Истанбул, Турция	ТД "Черноморски простори" – Варна
10	Международен събор на прохода Св. Никола	август	България/Сърбия в околностите на връх Миджур	ТД "Темпо" – Монтана
11	Международни състезания по ориентиране за купите "Родопея" и "Ягодина" – дневни и нощни	3–5 септември	Родопите	БТС, ТД "Родопея" – село Ягодина
12	Участие в национални и международни проекти в областта на туризма и туристическите спортове с партньори от съседните страни	цялата година	Сърбия, Румъния, Турция, Гърция, Македония	БТС

XIII. УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

1	Ски техника – начално обучение	февруари	УЦ "Мальовица"	БТС
2	Планински водачи – зимен профил	февруари – март	Рила планина, УЦ "Мальовица"	БТС
3	Планински водачи – зимен профил	февруари – март	Стара планина хижа "Бузлуджа"	БТС, ТД "Сърнена гора" – Стара Загора, ТД "Орлово гнездо"- Казанлък
4	Сбор на планинските водачи – опресняване на знанията и усъвършенстване на практическите умения	февруари	Стара планина, хижа "Бузлуджа"	БТС, ТД "Сърнена гора"
5	Обучение на хижари на хижи, предоставени от БТС за стопанисване и управление от ТД	април	по региони	БТС
6	Ски техника – начално обучение	април	УЦ "Мальовица"	БТС
7	Пролетен и есенен семинар с учители – ръководители на туристическата дейност в училище – походни и обучителни дейности сред природата	април ноември	УЦ "Мальовица" УЦ "Момина крепост" хижа "Планинец"	БТС, Столична община, ТД "Трапезица 1902"
8	Курсове и семинари по заявка на ТД, фирми и други	януари – декември	УЦ "Мальовица"	БТС, ТД
9	Планински водачи – летен профил	9–23 юли	по наредба	БТС
10	Сбор на планинските водачи – опресняване на знанията и усъвършенстване на практическите умения	9–11 септември	Рила УЦ "Мальовица"	БТС
11	Курсове и семинари с учители – ръководители на ученически групи	цялата година	в УЦ на БТС в страната	БТС
12	Национален сбор на планинските водачи	ноември – декември	УЦ "Мальовица"	БТС

XIV. МАРКИРОВКА

1	Опресняване на туристическа маркировка по европейски туристически маршрути: Е3, Е4, Е8	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Родопи, Славянка	БТС съвместно с националните и природните паркове
2	Маркиране на туристически маршрути в националните и природните паркове	май – октомври	Стара планина, Витоша, Верила, Рила, Пирин, Родопи, Славянка, Беласица, Странджа, Българка, Шуменско плато	БТС, ТД
3	Изработване на самостоятелни проекти и участие в такива за туристическа маркировка и туристическа инфраструктура – места за краткотраен отдих, чешми, беседки, мостове и др.	януари – декември	Витоша, Люлин, Странджа, Средна гора	БТС съвместно с националните и природните паркове
4	Проучване, планиране и маркиране на нови туристически маршрути	януари – декември	цялата страна	БТС и ТД съвместно с националните и природните паркове

XV. КОМУНИКАЦИИ

1	Такси за съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС
2	Доставка и сервиз на съоръжения за комуникация	януари – декември	БТС

ПО-ЗНАЧИМИ ПРОЯВИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ДРУЖЕСТВА ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

№	ВИД НА ПРОЯВАТА	ВРЕМЕ	МЯСТО	ОРГАНИЗАТОР
1	Ски обучение	февруари	Родопите	БТС, ТД "Купена" – Пещера
2	Традиционен зимен поход, посветен на 3-ти март	16 февруари – 3 март	по наредба – Беклемето – връх Шипка	ТД "Узана" – Габрово
3	Ски лагер в Пирин	18–24 февруари	Района на село Баня, община Разлог	ТД "Сърнена гора" – Стара Загора
4	Изкачване на връх Свети Илия"	3 март	Родопите	ТД "Родопея" – село Ягодина
5	Празничен мартенски поход на жените	12 март	по наредба	ТД "Трапезица 1902"
6	Преход от село Лакатник до проход Витиня	април	Част от международния планински път "Ком –Емине" (Е3)	ТД "Еделвайс" – Лозница
7	Поход "По стъпките на кървавото писмо"	16–17 април	по наредба	ТД "Бунай" – Панагюрище
8	По стъпките на Бенковски	май	по наредба	ТД "Свищи плаз 2013" – Златица
9	Пешеходен поход	6 май	гр. Петрич – х. "Беласица" – х. "Конгур" – връх Конгур	ТД "Калабак" – Петрич
10	Преход от проход Витиня – хижа "Вежен"	юни	Част от международния планински път "Ком –Емине" (Е3)	ТД "Мадарски конник" – Шумен
11	Екскурзионно летуване	23–30 юли	Пирин	ТД "Орлови скали" – Провадия
12	Лятно изкачване на връх Мусала	август	Рила	БТС, ТД "Рилски турист" – Самоков
13	Изкачване на връх Голям Купен	първата събота и неделя на август	Стара планина	ТД "Амбарица 1912", Троян
14	Изкачване на връх Митикас	август	Олимп, Гърция	ТД "Купена" – Пещера
15	Празник на малината	август	връх Ком	БФТВ и ТД "Берковица" – гр. Берковица
16	Колопоход на дружбата	септември	Ген. Тошево – Румъния	ТД "Добруджанец" – Ген. Тошево
17	Традиционно планинско бягане и поход от Бояна до възстановената хижа "Камен дел"	17 септември	Витоша	ТД "Камен дел 1934 – Бояна"
18	Поход по Стара планина с изкачване на връх Ботев	3–6 септември	по наредба	ТД "Орлови скали" – Провадия
19	Традиционна среща на туристите от Бояна	29 октомври	заслон Васильова ливада (до Боянското езеро)	ТД "Камен дел 1934 – Бояна"
20	Поход "Ден на интензивното ходене"	8 октомври	Провадия – Тракийското светилище – с. Добрина – Провадия	ТД "Орлови скали" – Провадия
21	"Есенно-зимна инициатива "Зелена мисия". Почистване и частично обновяване на маршрути. Засаждане на дръвчета	септември – октомври	околностите на Велико Търново	ТД "Трапезица 1902" – Велико Търново
22	Регионална среща на туристическите дружества от Североизточна България с поход	октомври	по наредба	ТД "Мадарски конник" – Шумен
23	Пешеходен поход	октомври	Огражден планина (с. Гега – манастир "Св. Георги» – с. Кукуряхцево – вр. Билска чука – вр. Маркови кладенци - бивша х. "Маркови кладенци")	ТД "Калабак" – Петрич
24	Традиционна граовска вечер	30 ноември	Перник	Дом на туриста "Васил Апостолов"
25	Ден на народните будители – поход по стъпките на певеца на Добруджа – Йордан Йовков	1 ноември	по наредба	ТД "Добруджанец" – Ген. Тошево
26	Откриване на зимните спортно-туристически празници	декември	цялата страна	БТС, ТД
27	Традиционни коледни и новогодишни тържества и концерти	декември	цялата страна	БТС, ТД, Туристическите хорове

ГОДИШНИНИ

50 години от създаването на Национално движение "Опознай България – 100 НТО"
70 години Национален туристически поход "По стъпките на Христо Ботев" – Козлодуй – Околчица
140 години от гибелта на Никола Войновски – военен ръководител на Ботевата чета
140 години от Априлското въстание
121 години организиран туризъм в България
153 години от рождението на Алеко Константинов
166 години от рождението на Иван Вазов
140 години от Априлското въстание
115 години от изграждането на първата маркировка в България – 1901 г.
115 години ТД "Кайлъшка долина" – гр. Плевен
115 години ТД "Чумерна" – гр. Елена
80 години ТД "Свищи плаз 2013" – гр. Златица
60 години ТД "Караджата" – гр. Дулово

В учебния център "Мальовица"

Емоции, които си заслужават

Мальовица се намира на 86 км от София, на 40 км от Боровец и на 26 км от Самоков. Редовен автобусен транспорт има до село Говедарци (13 км) и веднъж дневно до град Самоков. От града до курорта пътува и маршрутка. Ако сте с кола, пътят дотам е добре асфалтиран. Това е задължителната информация, от която се нуждаете, ако никога преди това не сте били в това наистина райско кътче в България.

Връх Мальовица е любим за алпинистите и запалените планинари. В Мальовишкия дял са най-високите алпийски стени и е най-трудният маршрут за катерене в нашите планини. През 1953 г. Републиканската секция по алпинизъм при Върховния комитет за физкултура и спорт построява на поляната временни помещения за Централен алпийски лагер, по-късно преименуван на Централна планинска школа, а днес - Учебен център „Мальовица" – база на БТС.

В Учебния център всяка година се организират курсове по ориентиране, алпинизъм, за планински водачи. Учебни терени за младите алпинисти са скалите по източния склон на рида Ситото. Учебният център на БТС е включен в европейския туристически маршрут Е4. В сградата му има пост на Планинската спасителна служба. Центърът предлага 23 стаи с нови мебели и спално бельо – общо 98 легла с наскоро ремонтирани санитарни възли във всяка стая, и нещо много важно – с топла вода по всяко време и с парно през студените дни. Към удобствата на базата могат да се добавят сателитната телевизия, барче и голям ресторант с камина, спортна зала със стена за катерене, учебна зала, която побира 30 човека и ски гардероб.

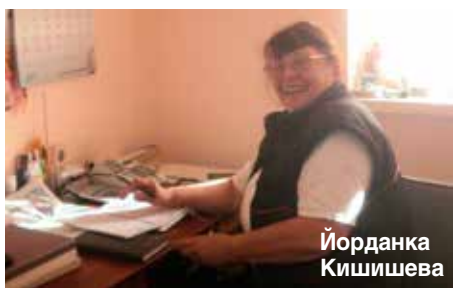
Йорданка Кишишева

Талисманът

Ресторантът

Нощувката за възрастни е 15 лв. Намалението за деца е както следва: до 4 години се плащат 5 лева, от 4 до 6 години – 8 лева, от 6 до 8 години – 10 лева, и от 8 до 12 години – 12 лева. При настаняването на групи може да се договаря менюто за целия ден. Възможностите са примамливи, защото освен вкусните гозби по изпитани домашни рецепти, Йорданка Кишишева, която вече четвърта година е наемател на Учебния център, успява да балансира между грижите за своите гости и тези за поддръжката на голямата къща. Хижарката, както я наричат планинарите, може да ви посрещне така, че да ви създаде настроение, което да ви накара да дойдете отново тук. А може би баба Мара от Говедарци е права, казвайки: „Не ти избираш къде да работиш, Мальовица те избира". В тези думи има много истина. И заради природата, и заради начина, по който хората тук общуват помежду си.

Кафенето

Учебна зала

Стената

Физкултурен салон

През януари и февруари в Учебния център идват да нощуват предимно ученици. Те имат възможност да бъдат обучавани от ски учител. В района на Мальовица има няколко ски писти със ски влек. Пистите са разположени близо до Учебния център. Общата им дължина е 4 км. Най-дългата – „Юлен" (1200 м), в най-високата си част е означена като черна – последна степен на трудност. Писта „Ръждавица" е дълга 900 м и разполага с лифт, както и с път, който я свързва с пистата за начинаещи. Пистите на Меча поляна са предимно за начинаещи, защото са къси и лесни. От курорта започват множество маркирани туристически маршрути към Северозападна Рила, които са с различна трудност и времетраене: до хижа „Иван Вазов" (7 часа), до хижа „Рибни езера" (9-10 ч), до Рилския манастир (6 ч), до заслон „Страшно езеро" (3 ч), до хижа „Вада" (1,30 ч), до хижа „Ловна" (2,30-3 ч) и най-дългият преход е до хижа „7-те рилски езера" - около 7:30 ч..

За контакти:
0882 966 386, 0877 738 628

Негово величество планинският водач

ИЗИСКВАНИЯТА

Професионалната подготовка за професията планински водач изисква натрупване на множество и разнообразни психофизически качества, знания и умения. Наред с общата за всички професии задължителна подготовка планинският водач трябва да познава и прилага принципите за организация на труда, за безопасни условия на работа както в населените места, така и в планината; да умее да разчита и ползва техническа, географска, организационна и отчетна документация; да знае и да представя по атрактивен начин географските, културните и историческите особености на маршрутите в България; да владее спецификата при работа с чуждестранни туристи и да общува с тях на чужд език; да познава и борави с основните материали, крайните продукти и съоръженията, използвани в екипировката (масова и лична) за планинарството; да познава опасностите в планината и правилата за предпазване от тях; да познава отлично същността и основните етапи на планинарските походи; да комуникира чрез радиовръзка и флагова комуникация; при необходимост да прилага правилата за оказване на долекарска медицинска помощ. Най-важни за успешното упражняване на професията са следните професионално-личностни качества: организираност, трудова дисциплина, наблюдателност, комуникативност, чуждоезикова подготовка, техническа грамотност и способности, издръжливост при физическо и психическо натоварване.

ПРЕДИ И СЕГА

До 80-те години планинските водачи са получавали от БТС сертификат за конкретни планини. Най-високото ниво са придобивали, след като са събрали сертификати за всички планини. След създаване на Националната агенция за професионално обучение и образование към Министерския съвет БТС чрез своя Център за професионално обучение от 2005 г. придобива правото да обучава по различни специалности и професии, една от които е тази на планинския водач. Както казва експертът Зорница Радонова: ”Нашите кадри са преминали различни курсове и са на много високо ниво. Те не само са членове на ТД, но и са преминали всички маршрути в нашите планини и имат множество участия в организирани походи.“ Оттук нататък по специална програма БТС надгражда у обучаемите знания и умения. Нито един друг ЦПО няма структури, само този към Сдружението – това са туристическите дружества по места. И именно там могат да практикуват като помощник планински водачи кандидатите да придобият тази професия. Освен това другите ЦПО са комерсиални структури, а БТС обучава безплатно, защото негов приоритет е развитието на социалния туризъм. Замисълът е да се захранят туристическите дружества с професионални кадри – планински водачи.

Идеята на Наредбата за планинските водачи, която през 2015 г. Министерството на туризма подложи на обществено обсъждане, в което активно се включиха и представители на БТС, повдигна много и различни въпроси. За да влезе в сила, тя трябва да се съгласува със Закона за туризма, а на практика това означава да се направят промени в него. Кога ще се случи това – предстои да видим. Ето какво мислят по темата различни поколения планински водачи, участвали в края на ноември 2015 г. на сбор в Учебния център ”Мальовица“, за да обсъдят новата наредба и перспективите, които се очертават пред тях.

Димитър Димитров - обучителят и в летния курс за планински водачи

АНКЕТА

Андрей Василев – на 56 години, от ТД ”Кайлъшка долина“ – гр. Плевен

След казармата тръгнах по планините. Имам книжка и звание ”Турист на РБ“. Какво е важно да знае човек, за да бъде планински водач: да познава планините, да знае как се организира туристически поход. Преминал съм и през обучения за инструктор по туризъм към БТС в Учебен център ”Мальовица“ и в моето туристическо дружество. Притежавам първи разряд по туризъм и трети разряд по алпинизъм. Водя големи групи на екскурзионно летуване – до 10-дневни маршрути в планината. Категоричен съм, че в групата трябва да има планински спасител. Категоричен съм и за това, че трябва да се съобразяваш с възможностите на всеки от участниците в групата. Трябва също така да се прави планинска застраховка. Основен проблем според мен, който отблъсква туристите в България, е окаяното състояние на материалната базата. Има, разбира се, и реновирани хижи, но когато се отиде някъде и там те гледат не като човек, а като банкомат – за какво позитивно преживяване може да се говори.

Борис Европейски – на 36 години, от ТД ”Алеко“ – гр. Пазарджик

Благодарение на учителката ни Ани Василева, която беше харизматична личност, ние излизахме сред природата. Тя ни обръщаше внимание на детайлите. Научих се да възприемам средата, хората, емоциите. Едно място можеш да го видиш през очите на другите по различни начини. Всичко в природата е комплексно. Покрай състезанията по ориентиране срещах различни хора. След завършване на следването си, благодарение на националната инициатива ”100 национални туристически обекта“ си възобнових ходенето в планината. Събра се група от мои приятели и понеже аз съм активен спортист – спортният хъс плюс книжката на 100-те обекта доведоха до това за една година да събера половината от печатите. Желанието ми е да обиколя всички обекти. При нас в Пазарджик има един човек, казва се Атанас Атанасов, благодарение на него хората се увличат и обикват планината. Той е човекът, който ме научи как да се проучи маршрутът, как да се подбере групата, как да се подреди раницата, какви храни да се ядат по време на преход, какви медикаменти да се носят в планината. Той има много знания, които иска да предаде. В оскотения вълчи свят, в който живеем, този човек иска да се раздава и се раздава.

Живеем в интересно време и ако искаме да сме на ниво, трябва да се срещаме по-често с хора от цялата страна, които имат интереси като нашите. Така създаваме контакти и приятелства, така преживяваме нови положителни емоции и е нормално да искаме това да се случва и пак, и пак. Обикновено групите, които водя, са само с мои приятели. За мен е много важно те да останат доволни и да чакат с нетърпение следващия поход в планината. А това зависи от подготовката – да се предложи интересен маршрут, хората в групата да са със сходни физически възможности и сходни интереси, а да не забравяме и да имат нагласа за купон. Хората в планината се променят. Казват, че с увеличаване на надморската височина човешката злоба се топи.

Петър Антонов – на 36 години, председател на ТД ”Голямата хурка“ – гр. Варна

Планински водач съм от девет години. Основната група в нашето дружество е на възраст в интервала 20-40 години. За нас е важно да бъдем по-различни, да има емоции. Всяка година при зимни условия изкачваме Мусала и празнуваме с торта и шампанско, за 24 май сме по Централна Стара планина, през ноември правим поход в Рила. Това, което предлагам, е да се подобри начинът на обучение: да се дават специфични знания и да се придобиват специфични умения за преходи при зимни условия във високата планина. Много е важно също така да се повишават техническите умения, да се подобрява техниката на ски преходите и зимния алпинизъм – все умения важни за планинския водач. Акцентът е максимално обезпечаване на сигурността при пребиваването в планината. Беше ми хоби да съм планински водач, а сега съм такъв на свободна практика. Само аз правя това в нашето туристическо дружество. Имаме годишен план. Имаме оферти с цени и всеки, който ползва услугата на планински водач, за мене е клиент, който заслужава да получи високо качество, заплащайки определена сума. Тарифите са минимум 50 лв., максимум 100-120 лв. Когато със светнали от радост очи ми кажат ”Кога и къде ще ни заведеш следващия път?“ – това няма цена, това ми носи удовлетворение, затова работя, това задоволява цялата моя потребност от досега с планината. И пак повтарям – сигурността е на първо място.

Никола Игнатов – на 28 години, от ТД ”Руен“ – гр. Пловдив

Туризмът, алпинизмът и ориентирането бяха част от задължителното ми обучение в Пловдивския университет. Аз съм председател на Пешеходния клуб по туризъм. През 2011 г. се записах в националния поход Ком – Емине. След 2012 г. доста млади хора се включиха в нашето туристическо дружество. Въпросът как те да се привличат е много важен. Планинските водачи повечето сме доброволци. Според мен е редно да бъде обезвъзмеден трудът ни. Понеже съм преминал през няколко обучения за планински водач, получих диплом от ЦПО при БТС. Необходими са курсове за надграждане на знанията и уменията. Както и такива за писане на проекти. Важно е поне веднъж в годината да се срещаме – да общуваме, да обменяме добри практики и да се учим да решаваме казуси в критични ситуации. Парите трябва да идват отнякъде. Малко са богатите туристически дружества. Всичко е много динамично и ние трябва да можем да отговорим на изискванията. Социалният туризъм и дейността на БТС – те трябва да бъдат поставени в едно изречение, въпросът е кой го пише това изречение. И дали социалният туризъм е приоритет.

Петър Петров – на 34 години, от ТД ”Сърнена гора“ – гр. Стара Загора

Започнах през 2015 г. по Е4. Маршрутът крие предизвикателство, а аз искам да се развивам като планински водач. Интересува ме обаче доколко тези курсове, които организира БТС, водят до легитимност. Според мен трябва да има единен стандарт. Ако ще има такива курсове, те да не се организират само в София, защото така се създава проблем за хората от провинцията, а да се правят на различни места в страната. Изискването да имаш 900 часа като помощник планински водач за мен е рестриктивно. Ако целта е да се развива масовият туризъм, не може да се искат пари от обучаемите, защото много от тях няма да могат да ги дадат. Задължителният стаж в туристическите дружества е много важен. Регистърът на планинските водачи трябва да е единен. Сега е моментът да се създаде система, която да работи.

Иво Ценов – на 60 години, учител в СГСАТ ”Христо Ботев“ – гр. София

"Където и да се намира нашият дом, да не се налага да проправяме пътина до него" – тост, вдигнат от Борис Европейски.

Наредба ще регламентира изискванията към планинските водачи

От публикувания за обществено обсъждане документ става ясно, че планинските водачи бъдат вписвани в Националния туристически регистър. Те ще бъдат разделени на планински водачи първо и второ ниво (за последното се иска поне две години опит). Друго изискване е планинският водач да има придобито минимум средно образование, да е придобил практическата подготовка при стаж от поне две активни седмици в реална обстановка. Задължение на планинския водач е да бъде дисциплиниран, наблюдателен, да поддържа добра физическа форма, да е лоялен и отговорен към потребителите на туристически услуги.

"Най-вероятно темата с планинските водачи не звучи атрактивно за широката общественост, но зачестилите случаи на инциденти в планините показват колко е важно човек да бъде отговорен, когато практикува туризъм или спорт в планината", категорична е министър Ангелкова. На интернет страницата на Министерството на туризма всеки ще може да провери дали даден водач е вписан в Националния туристически регистър.

Цитираните от министъра данни на Евробарометър показват сериозен интерес от страна на българските граждани към активна почивка в нашите планински курорти. 33% посочват като основна цел за ваканцията си посещения на планина и разходка сред природата и повечето я организират в рамките средно на 3 нощувки. През зимния сезон 75% от българите избират собствената си страна за своя отдих.

Радко Марков: директор на Планинската спасителна служба

Имаме нова интернет страница и промени в телефоните

От 20 години водя деца в планината. Имам още няколко колежки, с които правим това: Боряна Марина, Нели Михайлова, Стела Първанова. Винаги предварително минавам маршрута. Нашите възпитаници масово стават студенти и масово продължават да идват с нас, а после сами започват да водят групи. Цялото начинание, в което участвам от две десетилетия, е самарянска работа, но като заведем децата за няколко дни в планината, те са спечелени от нея. Не става да я заобичат само с един еднодневен излет. Голям проблем ми е как да мотивирам родителите да ги пускат.

Красимир Генадиев – на 58 години, от ТД "Бонония" – гр. Видин

За период от 20 години съм преминал различни обучения, организирани от БТС, а целта ми е всяка събота и неделя да съм сред природата. Нуждая се от опресняване на моите знания и придобиване на нови умения.

Д-р Димитър Димитров – обучител

За нас е важно БТС и Учебният център да могат да отговорят на критериите, които са заложени в Наредбата за планинските водачи. Аз мисля, че доброволческото практикуване трябва да се признава за стаж, защото по туристическите дружества хората работят като планински водачи и не получават никакви пари. Според анкетите с обучаемите се очертава, че за тях са най-удобни съботно-неделните курсове. Алпийската техническа подготовка е нещо много важно. Трябва да се правят и маршрути в зимни условия. И всичко това да се заложи в Националния календарен план.

АКЦЕНТИ В ДИСКУСИЯТА – ВЪПРОСИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

- Кой ще участва в комисията, която ще изпитва планинските водачи?
- Кой ще контролира кой води групи в планината – дали са легитимни, или нелегитимни планинските водачи?
- Какви разходи ще струва на човек кандидатстването за планински водач?
- Дали да се сформира сдружение на планинските водачи?

Това бяха част от въпросите, които създадоха много емоции по време на дискусията. В почти същия емоционален порядък дойдоха И ПРЕДЛОЖЕНИЯТА:

- БТС да организира лагер-сборове и да се надграждат нови знания и умения от хабилитирани обучители – два пъти в годината;
- Обученията да са със засилена практическа насоченост;
- Да се надграждат знания и да се доразвиват умения;
- Да се профилира специалността планински водач;
- Да се дават знания и по детска и възрастова психология, защото това е важно при воденето на групи;
- Да се организират двудневни опреснителни курсове с надграждане на знанията и уменията;
– Да се регламентира докъде стига планинският водач и къде вече е алпийско ходене по маршрути.

- Г-н Марков, какво ново през новата 2016 година?

- Тази година от 18 до 22 октомври в Боровец ще се проведе световен конгрес на ICAR – Световната организация на планинските спасителни служби, в която членуват над 80 организации. В ICAR има Комисия по въздушен транспорт, където е съсредоточено спасяването с хеликоптери, Наземна комисия, която се занимава със спасяването в планините, Медицинска комисия, в която участват лекари към планинските спасителни служби. Всички тези комисии ще разискват различни въпроси по време на конгреса. България е член на ICAR от 1972 г.

- А каква е равносметката за изминалата 2015 година, изразена с езика на цифрите?

- Статистиката ни е съвсем точна – 1755 са случаите на ски писти в различни курорти, в които се участвали планински спасители, и 82 са спасителните акции в планината. Най-много са случаите в Банско – 955; 324 са в Боровец, 129 са в района на хижа "Алеко", 250 са на Пампорово, в Добринище са 42 и в Чепеларе – 35.

Имаме 6 акции, в които се е включил хеликоптер и за съжаление през миналата година имаше 6 смъртни случая, от които трима загинаха при лавина над хижа "Яворов", над Разлог.

- Къде съсредоточихте усилията си при подготовката за новия зимен сезон?

- Както винаги подготвихме цялата материална база. Закупихме две нови моторни шейни и необходимата екипировка за спасителите, които са обединени в 32 отряда и са общо 526. От тях 42 са щатни към Планинската спасителна служба, която е структура към Българския Червен кръст, а останалите са доброволци, преминали през различни обучителни курсове.

- Какви са промените в контактите с Планинската спасителна служба?

- Имаме четири денонощни бази – на хижа "Алеко" на Витоша, в Банско, Пампорово и Боровец. Там са денонощните постове, но имаме и Централен денонощен пост, свързан с телефон 112. По-различното вече е, че сме подписали договори за охрана и оказване на помощ с концесионерите на ски пистите.

Разполагаме и с нова интернет страница www.pss-bg.bg. За абонатите на Mtel и Vivacom телефонът е 1470. Останалите два телефона за връзка с нас са: 0887 100 237 и стационарен 02/963 2000.

Материалите подготви Емилия Матеина

Пътепис

Из Лакатишка Рила

Една от най-приятните изненади на климата, която може да бъде поднесена на планинар, е слънчев зимен ден. Имахме един такъв неделен и той беше оползотворен из Лакатишка Рила. В нея няма да открием лавини и каменопади, а приятни снежни разходки по широкото ѝ заоблено бяло било с насрещни картини от възхитителния Мальовишки дял от главната северозападна част на Рила планина.

Някои изследователи определят Лакатишка Рила като "предпланина" на Рила, но със сигурност тя е панорамна площадка, разкриваща запомнящи се гледки на юг към Скакавците, Будачки камък, Лопушки връх, Попова капа, Купените, следва Ловница, Зъбът, Орловец и красивата Мальовица. На юг съзираме пирамидалния Отовишки връх и разлатия Кабул. Вече в далечина, на северозапад разпознаваме Голо Бърдо с Витоша и Верила, а от югоизток се подава първенецът на Рила – Мусала, както и върховете на Източна Рила. Благодарение на Говедарската котловина имаме цялата тази огледност. Неоправдано повечето туристи подценяват Лакатишка Рила с нейните панорамни върхове, подредени иглолистни гори и широки поляни, които са били зелени през лятото и златисти през есента, а сега са в бяла снежна премяна. Друга група изследователи считат, че Лакатишка Рила е част от Северозападна Рила, като се дели на две части: Северната, която обхваща първенеца ѝ връх Зекирица – днешната цел на прехода ни. Южната се отличава с предимно алпийски характер. Седловината Вада свързва двете части.

Преди 1878 г. е носила името Ерлие, т.е. заоблена планина. В туристическите справочници ще срещнем и други нейни имена – Белчинска планина, Ръжана планина, Доспейски баир, Лъкатишка Рила. Местните твърдят, че името ѝ е заимствано от реката, която я разделя – Лакатица. Тя образува по течението си няколко долинни уширения с тучни ливади. Ливадата е крайречна ивица земя, най-често заблатена и мочурлива.

Географското разположение на Лакатишка Рила е между долината на река Черни Искър, Самоковската котловина, Клисурски проход и долината на река Джерман, явяваща се и северозападна граница. Нейната източна граница минава през Дервишкия пролом на река Искър, т.е. водослива на реките Бели и Черни Искър и завършва на север при Самоковската котловина. Западно от пролома се издига най-източният връх на Лакатишка Рила – Шишманов връх. Планината обхваща само 84 кв.км.

Археолози са открили следи от изчезнал град, вероятно заличен от придошлия Черни Искър около XI-XII век. Селището е просъществувало от късната римска епоха до Първото българско царство. Днес за съжаление се ограбват и разземват каменните блокове от основите на древното селище и липсва "интерес" на този етап към руините. Говедарската котловина се простира от запад на изток и е населена с китни селца. Средищното е Говедарци, обединило Доспей и махала Симоневци, тук са още – Маджаре и Мала църква. Говедарци предлага лесен достъп до двете главни разклонения на планината – Сухаревския и Зекиришкия дял, съответно южно и северно било. Най-ранни сведения за селището датират от XVI век. Предишни названия са били Говедар махале, Ново село, Българе. Разположено е край десния бряг на река Черни Искър. Отстои на по 13 километра както от туристическия комплекс "Мальовица", така и от град Самоков.

Другото селище – Маджаре, е именувано така заради първите заселници, участвали в разбити кръстоносни походи. Те са били от маджарски произход. Селото е разположено в северното подножие на Мальовишкия дял на Северозападна Рила.

Село Мала църква се намира в Говедарската котловина край двата бряга на река Леви Искър. Явява се и изходен пункт за покоряването на Рилския връх Средонос.

Погледната от птичи поглед, планината Лакатишка Рила наподобява островърх триъгълник. Като за основа се приема билото, което затваря долината на река Лакатица с нейните западни притоци. В южния край на това било отстои и доста заравненият и гол връх Зекирица (1734м). На него се свързват западното и южното било на този дял от планината. По западното било са разположени други два известни върха – Свети дух и Ръжана (1606 м) – произлиза от старобългарската дума "реже" и означава ветровито място. Ръжана е северно от природната забележителност – Обесения камък, представляваща застрашително надвесена над долината на река Джерман огромна скална маса, която е закрепена като по чудо на реално погледнато невъзможна опорна точка, на самия ръб на склона. За 2,15 часа се достига до това чудо на природата от хижа "Пионерска".

По западното било на Лакатишка Рила през 1864 г. е прокарана изкуствената Сапарева вада от Хаджи Иван и Петре Пугьов, наречена още Урсуз вада.

Южните склонове на южното било на Лакатишка Рила са устремени към долината на река Черни Искър, а северните достигат река Лакатница.Това южно било на планината е с посока северозапад към първенеца Зекирица и след това поема южна посока към връх Остра могила, а после северна към втория по височина връх – Сахтиовица. От него вече източно към местността Мечкарица и местността Комина, било то се насочва към крайния връх Тапанковица (1495 м). Наречен е от местните така заради формата на върха, наподобяваща тъпан.

Северното било на Лакатишка Рила загражда от западна страна долината на река Лакатица. То следва билото на Белчинска планина, достигайки връх Белчаница – най-висок в тази част. Билото завършва с Шишманов връх, чието име е вплетено в легенди и предания. Южните склонове на цялото северно било са прорязани от множество ридове.

Неколкократно споменаваната река Лакатница е и най-дългата река в планината. За начало се счита изворът при Ковашката чешма. Тя поема в югоизточна посока, като дели Лакатишка Рила на Зекиришки и Сухаревски дял. Нейният най-голям десен приток е Тъмна река. Ковашка чешма отстои на 4 часа от село Говедарци.

За повечето туристи хижа "Вада" – единствената в Лакатишка Рила, е отправна точка и начало на прехода за покоряването на връх Зекирица, а за останалите тя е решение, че тук може да отдъхнат на топъл горски чай. Бившето горско жилище е преустроено в хижа през 1960 година и е с асфалтов път до отремонтираната сграда. Името пък е заимствано от вече спомената Сапаревска вада.

Зимният маршрут до връх Зекирица е сравнително лек и приятен за ясен ден, когато светлите часове са по-малко на брой. Достигането му е за около 4,15 часа. Изходен пункт е мост, който се намира на около един километър вдясно от пътя за комплекс "Мальовица", при левия бряг на река Черни Искър. В началото на прехода снежната покривка все още не е плътна. Вървим по коларски път и след двадесет минути достигаме местността Мечкарица, където съвсем естествено се натъкнахме на пресни мечи следи. Следва остър завой в северозападна посока, така че на изток да остане обзорния връх Тапанковица. Може да се посети параклисът "Св. Мина", който е разположен в югозападния му склон. Извървели сме малко повечко от час, като сме оставили зад нас закръгления връх Сахтиовица. Макар и под снега, все още си личи коларският път, който следваме. Време е отново за фотопауза и наслада на очите ни – съзираме Дамгския дял на Северозападна Рила със Зелени рид и острия Отовишки връх, следват тумбестият Кабул и връх Ташмандра. Неусетно сме на триангулачна точка на връх Зекирица (1734м), където ни е обедната почивка с невероятната панорама от сбралия се пред нас рилски комплекс от двухилядници. Предстои ни едночасово спускане по зелена маркировка към хижа "Вада" през седловината, носеща същото име. Оттук за туристите има различни варианти за прибиране: а) до Паничище се стига за 2,30 часа;

б) Сапарева баня отстои на 4,30 часа през Ковашката чешма; в) отново през Ковашката чешма, но към село Клисура, се стига за 3,30 часа (има на места зелена маркировка). Може да се направи двучасова разходка от Доспей към Шишманов връх. Предание разказва, че на този връх е бил убит българският цар Иван Шишман. Все още на места личат следи от средновековна българска крепост.

В края на неделния зимен ден правим разбор на вече разкрития непознат досега планински свят, богат на разнообразни пейзажи, уловени от фотоапаратите ни. Смайващите и неповторими гледки към насрещната Рила са запечатани в съзнанието ни, присъстваща неминуемо с открояващата се и така любима на всички туристи – красивата Мальовица. Остават ни спомени за цял живот.

Текст и снимки:
Руси Стойчев

Хижа „Вада“

Пътешествие „Заграждден 2015" в Средна гора и Родопите

14 НОЕМВРИ (СЪБОТА)

От Казанлък през Турия и Брезово до Златосел, долмена „Плочата", Асеновград, Рожен, Соколовци, Момчиловци, Славейно, Вишнево, Давидково и Заграждден

Общо 132 пътешественици се кротнаха на определените им места. В началото на Брезово ни чакаше сутрешният домакин и главен общински туристически отговорник Иван Баръмски. През Дрангово и Златосел спряхме до язовир „Дондуково". Голямата група, водена от Ив. Баръмски и Филип Георгиев, пое по обрасъл дол с нападали от снежната буря миналата есен дървета. По нагорнището 10 души прегряха и се върнаха. В мъглата изкачихме стръмнината и починахме край Велковата могила, кръстена на загинал наблизо Хаджидимитров четник, придружавал воеводата си на връх Кадрафил, според свеженската версия за кончината на Хаджията. С леко лъкатушесто изкачване стигнахме до грамада от две успоредни скали, захлупени с огромна плоча (4 х 6 м). Размерите на вътрешното пространство на долмена са: височина 2,2 м, дължина 4,3 м, широчина 1,8-2 м. Долмените са мегалитни съоръжения, изградени от няколко положени отвесно каменни плочи, които образуват камера и са покрити с друга каменна плоча. Свързани са с религиозните вярвания и ритуали на древните хора и много често са използвани за погребения. Според проф. Валерия Фол това е най-голямото съоръжение от този вид в България. От издялана като трон площадка има голяма видимост към околността. По обиколна нова пътека, западно от основната, направихме продължителен преход, за да слезем до автобусите.

По пряк път минахме Раковски, през Пловдив, Асеновград, на Нареченските бани починахме, опитвайки лечебните води на Соленото и Очното извори. През Рожен и Соколовци, спряхме в Момчиловци. Музеят бе затворен, понеже уредничката бе на събор в Могилица. В Славейно посетихме къщата музей на световноизвестния лекар интернист клиницист проф. д-р Константин Чилов. Хората от автобус 1 още по светло посетиха Музея на родопската къща „Тангра". Кирил Станчев и синът му Павлин са направили цяло родопско село от миниатюрни къщички. В Давидково с две питания намерихме къщата за гости „Сиси", където пренощуваха част от групата ни. Други останаха в Заграждден.

15 НОЕМВРИ (НЕДЕЛЯ)

От и до Заграждден, обикаляйки по речната екопътека, голямото камионно превозване от Две тополи; от Вишнево през Гълъбово до Дяволския мост и Ардино, седловината край Дрянка, планинската гледка, през Кърджали и Хасково до Казанлък

Докато пренощувалите в Заграждден закусваха с кулаци (дебели палачинки) и борово сладко, айрян, чай и кафе, от Давидково дойдоха спалите там, заситени с месна супа и хляб. От Вишнево пристигнаха Пенчо, Нецо, Ваня и Радостина и се втурнаха по екопътеката. До таблото с инструкции какво да се прави при среща с мечка Иван Гуджев разказваше за мечите си премеждия на Шипченския проход преди 30 години. Водачите Мирослав и Владимир ни поведоха от кметството по направената преди 7 години пътека, започваща след трафопост с бодър соцнадпис: „Електрификацията е база, върху която става възможна техническата революция в семейния бит!". Революцията преминала, триетажните къщи пустеят, от 2000 жители са останали 300. Грамадното училище е пусто. Няколкото деца учат в Давидково. Реката достигнахме в 8,50 ч. През много мостчета, покрай и над вирове и водопади минахме заслонче, Добрин вир, Чистилището - страшен вир и провиралка през ронлива скала. Стигнахме заслона западно от с. Две тополи. Бързоходната група по източния дял на пътеката през Римския мост се прибра при автобуса. По GPS измерванията на Цветан Панов данните за изминатия маршрут са: дължина 10,32 км, средна скорост 2,17км/ч., максимална височина 1075 м, минимална височина 472 м, време за изкачване - 2,4 часа, време за слизане - 1,57 часа, скорост на слизане - 337 м/ч., скорост на изкачване - 266 м/ч.

Тръгнахме по трупчийския път към Заграждден. После в Оряховец спряхме за минута и поехме през Баните и Дрянка до Превала с разклона за крепостта на Караборун, която заедно със светилището на Бендида поради липса на време оставихме за друг път. Хората от автобус 1 след доброто наспиване закусиха с бухти и крушево сладко. Рейсът ги закара до Гълъбово. Оттам направиха приятен двучасов преход до Дяволския мост. През Дядовци, на 4 курса, микробус ги превози до голямата им кола в Ардино. Иванка и Борис ги посрещнаха на разклона за хотел „Планинска гледка" и ги заведоха на панорамния изглед на Източните Родопи. Пенчовият екипаж с кърджалийските водачи посети и светилището на Бендида. В Кърджали бяхме в 16,28 ч. В Хасково спряхме за малко. Есенното ни пътешествие завърши в 19,12 ч. след изминати 550 км.

Текст и снимка:
Христо Ангелов

АНА ЛЮБОМИРОВА ХРИСТОВА Е НА 21 ГОДИНИ И Е ОТ ПЛОВДИВ. В момента учи финанси и инвестиции в Англия. "Бях на 11 години, когато мой приятел ми подари книжката на 100-те обекта, след като влязох в пловдивската математическа гимназия. Стотният печат нарочно го оставих да бъде от Пловдив – разказва младото момиче с усмивка. – Закупих си нова книжка и започвам да събирам марки и печати. Интересни са ми културно-историческите забележителности, но също така обичам да ходя в планините. Най-вълнуващото ми преживяване е свързано с изкачването на връх Ботев. Най-често ходя с моите родители, но и с приятели - също."

Национална среща на туристи ветерани

10 и 11 декември 2015 година – слънце, безоблачно небе, топло за сезона, а преди години по това време имаше сняг и виелици. Ще каже човек – време по поръчка. И има защо. През тези два дни се проведе срещата на ветерани туристи в нашия град с представители от цялата страна: от Враца, Самоков, Разград, Полски Тръмбеш, Габрово, Берковица, Лясковец, Банско, Варна, Елена, Троян, Добрич, Сандански, Велико Търново, Ловеч, Петрич, Горна Оряховица, Пловдив, София – ТД "Витоша", ТД "Еделвайс", ТД "Урвич", Попово, Казанлък, Айтос, Кнежа, Русе, Видин, Велики Преслав, Луковит.

На срещата в ресторант "Таганрог" в гр. Червен бряг има 137 туристи ветерани. Тук е и госпожа Момка Спасова – председател на Федерацията на туристите ветерани.

Организаторската дейност е изцяло в ръцете на УС на туристически клуб "Лесковец" – гр. Червен бряг, с председател Минка Йолова. Всеки, който се е занимавал с организаторска дейност, знае колко са дните и нощите, необходими да се организира провеждането на такава среща.Трябва да отбележим и умелото и вещо ръководство на г-жа Момка Спасова, която успя да превърне срещата, образно казано, в "3 в 1". Успя да постави новите задачи пред клубовете през новата 2016 година, да организира закупуването на марките за следващата година и да отчете дейността на клубовете през изтичащата 2015-а.

Хората, дошли от другите кътчета на България, изразяваха гласно възхитата си от нашия град – хубав, чист, с подреден център... А ние – червенобрежаните, сякаш за първи път го виждахме. За мен поне беше като чувството, което изпитваш, когато си чел една книга и при втория прочит откриваш нови и нови неща. Същото беше и сега. Вглеждах се около себе си, слушах похвалите от моята приятелка Бонка Ножарова от Велико Търново и откривах нещата по друг начин. Да, всеки ден минавам през този площад, вървя покрай тези магазини, но сега казаните думи сякаш изпълваха значението с нова визия. Хубав е! Наистина хубав е нашият град!

Хвалебствени думи се редяха и за екопътеката в село Реселец. Всички са останали с прекрасни впечатления. И щом те оценяват това така – не може да не е истина. Те, които идват от старопрестолния град Велико Търново и от различни райони на страната ни. И в мен се породи особен вид гордост.

А какво да кажа за двете тържествени вечери!? И първата, и особено втората, когато ненадминатият Любо Коларов успя да накара всички да забравят за болежките. Пожеланията за здраве, богата и щастлива Нова година се редяха едно след друго.

Ние сме хора, понесли на раменете си товара на изминалите години, и не се срамуваме от побелелите си коси. Напротив – гордеем се, че толкова години работихме за изграждането, обогатяването, разхубавяването на нашата родна България.

Ние дадохме своя труд тук, в нашия град, който гостите ни много харесаха.

Хората, дошли отдалече,я харесаха и нас. Доказателство за това е желанието им и догодина срещата (посрещането на Коледа и Нова година) да бъде отново в нашия град, с нашия клуб, с нас. Какво по-хубаво от това да се чувстваме желани и харесвани!?

Петранка Стефанова

На Злия зъб

Между успеха и крушението

Ако ни буря свари,
леден вятър, дъжд,
мъгла,
ще катериме геройски студената скала!

Този стих е част от любимата песен на поколения български планинари. Тя е посветена на непристъпния от всички страни величествен рилски връх. Страховитите му скални отвеси и „намръщеният“ му вид, създаван от двата огромни надвеса, наречени сполучливо Веждите, са привличали, канят и днес амбициозните катерачи да премерят сили със скалата.

Преди години в един юнски ден двама отлични наши алпинисти дръзват да започват изкачване по непреодоляваната дотогава централна част на стената - през Веждите. В началото хубавото време било на тяхна страна, но рязката промяна след второто им бивакуване на стената създала обстановка като описаната в песента. Проливният дъжд, градушката и мокрият снеговалеж усложнили катеренето. Най-трудните участъци от стената били преодолени. Двамата алпинисти били на крачка от успеха, но в бурята те изпадат в критично положение - на стъпка от трагедията. Хората от помощната им група, след като не съумели да им помогнат, се спуснали в село Говедарци, за да съобщят за случилото се.

За мен този случай започна с телефонно обаждане: „Андрей, в Рила на стената на Злия зъб при опит за премиерно изкачване през Веждите вече второ денонощие Джиджи и Щери не са напреднали. Времето е лошо, а те са без въжена връзка помежду си. Мокри, прогизнали от валежа. Стягай се, трябва да помогнем!“

В джипката бе тясно, неудобно и тягостно. Осем души и още толкова рани. Всеки зает с мислите си - сходни или дори еднакви... „Как ли са ония двамата на стената? И защо ли са се развързали от основното катерачно въже?!“

След Овнарско, където свършваше що-годе приличният път, пътуването стана кошмарно. На Меча поляна пристигнахме късно след полунощ. Изсипахме се от колата, за да стъпим на твърда земя, да поемем свеж въздух и да се разтъпчем. В долината бе необичайно шумно, огласяна от буйните води на придошлата река.

Приютихме се в барака-та на алпийския лагер за час-два и още по тъмно поехме към хижата. Първият мост беше залят от водата и поради това продължихме по десния бряг на реката. Откъм склона на Ръждавица по всички улеи се пускаха пълноводни потоци. Водите бяха залели и втория мост, а дворът на хижата бе покрит с фирнован сняг. На Първа тераса и по-нагоре обстановката беше напълно зимна. Само на две-три места водата бе пробила дебелия слой фирн. Вървяхме мълчаливо все със същите мисли. „Как ли ще ги заварим?“ Наближавахме заслона на БАК, когато неочаквано, всъщност така желано от нас, тишината се разкъса от вик! Неколцина от нас, а може би всички спонтанно се провикнахме: „Живи!“

Ускорихме хода. Спряхме под източния ръб на Зъба. Наясно бяхме къде по стената са приятелите ни, затова и за да пестим време, не направихме оглед откъм Белия улей.

Спокоен и уверен, Цанко предложи: „Навлизаме в стената по траверса. Опъваме хоризонтален парапет до отвеса над Веждите. Напред ще се придвижим Кольо, Иван и аз. Андрей и Кирил ще останат на разстояние един от друг по парапета, за да посрещнат и подкрепят Джиджи и Щери, след като ние сме ги извели от местата, в които се намират. Тук, в основата на ръба, остават Стефан, Марин и д-р Живков, за да ги прегледа. В това време ние ще се изтеглим от стената и ще съберем инвентара.“

Така ясно и кратко Цанко очерта хода на акцията, а ние я възприехме без обсъждане. Срочно и бързо проведохме операцията и приключихме успешно. Челната тройка извърши по-трудната и рискована част от нея. Мокри до кости, с гъбясала кожа на ръцете, изнурени и гладни, но в добро състояние, Джиджи и Щери се озоваха в прегръдките ни. Спасени!

Останалото беше лесно, инвентара прибрахме, раниците нарамихме... и поехме надолу.

Само ден-два по-късно в София сред алпинистите се разнесе мълва: „Какво толкова се е случило на Зъба?! Най-трудната част от стената е била изкачена. Само горната, най-леката и позната част от стената им е оставала.“ Акцията?! Едва ли не е била ненужна.

„Така ли? - на това първо реагира съпругата ми. - Ами защо вие търчахте посред нощите, та осем жени да берем страхове, а купчина деца да не знаят защо и накъде заминаха бащите им с големите рани?!“ „Трябваше!“ - отговорих кратко и преглътнах горчилката. После седнах да напиша нещо за нашия вестник, та да се знае истината. В дописката описах добросъвестно обстоятелствата. Подчертах, че свръзката е преодоляла най-трудната, неизкачваната дотогава част от стената и прословутите Вежди. Оставала им е само най-леката част от стената към върха. Жестоката промяна на времето е причината за неуспеха. Спестих грубата им грешка, че са допуснали да останат без въжена връзка помежду си. Накрая се върнах към основното: „Спасителите навлязохме в стената, действахме точно и разумно. След четиричасови усилия успяхме да извлечем от стената двамата катерачи.“ Под заглавие „Дружбата надви стихията“ ръкописът бе приет и отпечатан във вестник „Ехо“.

По-късно участниците в спасителната акция получихме следното писмо:

ДО:

Цанко Бангиев, Никола Корчев, Андрей Мирчев, д-р Иван Живков, Марин Диков, Стефан Камбуров, Иван Костов, Кирил Петров

ДРУГАРИ,

В заседанието си на 27 юни 1960 г. Бюрото на ЦС на БТС се занима с изкачването на стената на връх Злия зъб по тур „Веждите“ от м.с. Г. Атанасов и Г. Щерев. Отчитайки сложността на обстановката и неблагоприятните атмосферни условия, при които се е извършило изкачването, Бюрото на ЦС на БТС констатира със задоволство, че всички другари алпинисти и спасители, поканени да вземат участие в спасителната акция на Злия зъб, активно са се включили и добросъвестно са изпълнили своя обществен дълг.

Изказвайки ви благодарност, Бюрото на ЦС на БТС е уверено, че вие и занапред ще бъдете в челните редици на нашия любим Български туристически съюз и ще отдадете целия си младежки жар за масовото развитие и безаварийното практикуване на алпинизма в нашата страна.

С другарски поздрав,
Български туристически съюз,
Централен съвет,
Зам.-председател
Марин Кожухаров

За този драматичен първи опит да бъде изкачена централната част на стената на Злия зъб и последвалата спасителна акция няма друга писмена следа - нито в архивите на БАК, нито в тези на Планинската спасителна служба. Те не намериха място и в мемоарната алпинистка литература, сътворена от тези, на които бе оказана помощ.

Настоящото предоставям на читателите на вестник „Ехо“ с непоколебимата убеденост, че готовността да се притекат на помощ при злополука в нашите планини е и ще бъде неотменна грижа за всички български туристи, алпинисти и планински спасители.

Андрей Мирчев

Приятели туристи празнуваха 70-годишния юбилей на Хари от ТД „Руен“

Туристи от туристическите дружества „Руен“, „Едел-вайс“ и „Родопи“, Пловдив, от Димитровград, Пещера и други присъстваха на юбилея на Хорен Вецигян (Хари) от ТД „Руен“ в гр. Пловдив. Още като ученик в Механотехникума в гр. Пловдив е запленен за туризма като мен, защото нашият учител Цветан Минчев бе превърнал техникума в ковачница за технически и туристически кадри. Като студент в МЕИ – гр. София, тръгва активно по планините с девиза „Туристи и алпинисти винаги заедно“ и така продължава и до днес.

1975–1985 г. е планински спасител. По това време е член на ТД „Шипка“ – гр. Пловдив, член на Комисията по туризъм в Съвета по туризъм на НПП „Балкан“. Пословично скромен, но винаги активен, за което говорят фактите: кандидат-майстор на спорта по туризъм от 1971 г., отличник на БТС, носител на медал за особени заслуги – бронзов, планински водач, инструктор по ски туризъм, носител на бронзова, сребърна, златна значка от Националното движение „Опознай България - 100 национални туристически обекта“, покорител на 10-те планински първенци. От 2000 г. в ТД „Руен“ е член на управителния съвет.

Редяха се поздравления и наздравици, имаше и торта с надписи „70 години Хари“ и „50 години по планината“ – така до късно продължи назабравимата туристическа вечер на хижа „Чернатица“.

М.с. по туризъм
Николай Добрев – председател на Клуба по пешеходен туризъм

Най добър обект за 2015 г.

№ 4 Кордопуловата къща

с уредник Стоянка Паспалева от гр. Мелник

Както всички казват и баба Стоянка е една от пазителките и ценителката да се съхрани това богатство. Много хора е посрещнала и изпратила – на кой подаръче като картичка или сувенирче, на друг – бутилка червено вино от голямата изба. През 2015 г. БТС й връчи специален плакет за най-добър обект в Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта„.

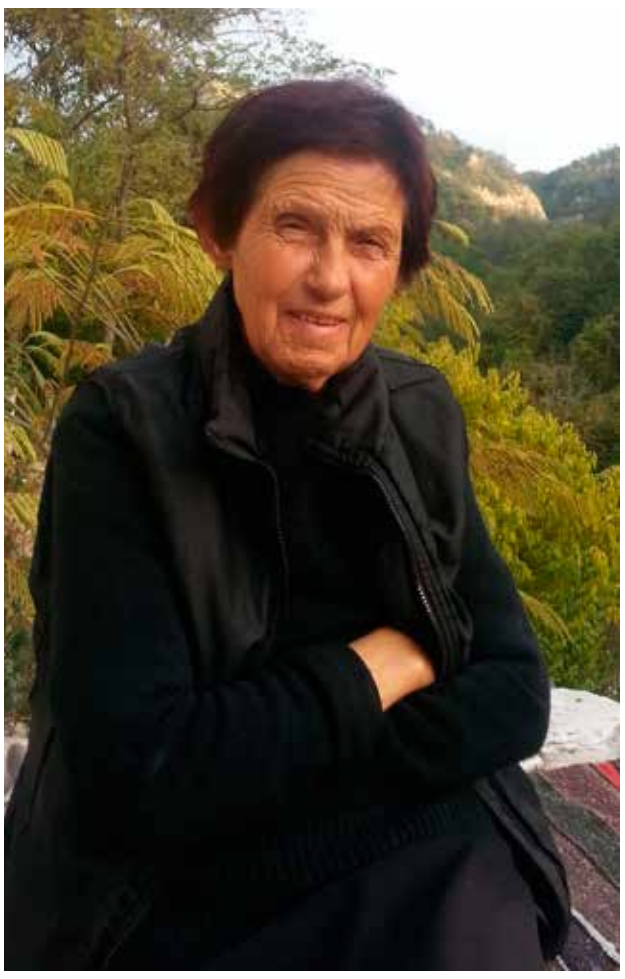

Кордопуловата къща в Мелник, наричана още Цинцаровата къща, е построена през 1754 година. Разположена е сред изваяните пясъчни сипеи и прекрасната природа на града. Тя е най-голямата възрожденска къща на Балканския полуостров, която е запазена до днес. Построена е специално за производство, съхранение и търговия на вино и е принадлежала на богатата гръцка фамилия на търговци Кордопулос. Последният представител на семейство Кордопулос - Манолис, е загинал по време на Балканската война. През 1912 година той осигурява подслон на Яне Сандански - освободителя на Мелник от турското робство. Манолис бил убит от турците, напускащи града. Днес в Кордопуловата къща може да се види и дори да се влезе в тайника, където са се крили Яне и други българи, участващи в Освобождението. Собственик на къщата става Агнеса, която е била или сестра на Кордопулос, или прислужница. Тя се омъжва за Георги Цинцара, но нямат деца. Осиновяват племенника си Гавраил, който е бащата на Никола Паспалев - сегашния собственик на Кордопуловата къща. В периода 1974-1980 г. къщата е реставрирана и става частен музей, посещаван от 300 000 души годишно.

В къщата са показани венециански стенописи, дърворезби и стъклописи, както и огромни бъчви за съхранение на мелнишко вино. Избата й е издълбана в скалата и така е оформен дълъг тунел. На горните етажи на Кордопуловата къща са запазени старинни мебели. В главната зала на къщата можете да видите 12 от прозорците с венецианско стъкло, изрисувани стени, дърворезби и долапи. Дървеният под е покрит с цветни килими (ръчна изработка). Обитателите на къщата са разполагали и със зимна и лятна градина.

Два от четирите етажа на постройката са изградени от камък. Седем вътрешни стълбища свързват различните етажи и мансарди. В залата влиза светлина през 24-те прозореца, подредени в две редици. Горната редица е от цветно венецианско стъкло, което пропуска меко светлината, падаща върху изрисуваните стени, дърворезби и долапи. Дървените етажи са покрити с пъстри черги. Покрай три стени има места за сядане под еркерните прозорци. Кордопуловата къща се състои от:

- приземен етаж, в който има вкопани изби за вино, с капацитет за отлежване на 250-300 тона вино;

- полуетаж със стопанско предназначение и издаден еркерен етаж за живеене. Влизайки в къщата, особено силно впечатление прави дневната стая, която е много голяма и в нея са скътани дванадесет гледащи на север, юг, запад и изток прозореца, при чието оформление са намерили приложение редица строителни и художествени стилове. Това е обширна зала с долен и горед ред прозорци. Тези от долния ред са типични за възрожденското ни строителство. А горните са украсени с цветни стъкла, пропускащи обилна светлина, и са смесица от венециански и ориентални елементи. Северната стена на стаята, в която са вградени стенните гардероби, е майсторски изписана с барокови орнаменти. Два от четирите етажа на постройката са изградени от камък. Седем вътрешни стълбища свързват различните етажи и мансарди.

Таванът на тази стая е направен от дърво. Той изобразява слънцето с дванадесет заострени правоъгълника - броя на месеците в годината.

В приземния етаж на Кордопуловата къща се намират лабиринти и винарски изби.

Отчет в планината

Традиция е в ТД "Еделвайс" – гр. Пловдив, Клубът по пешеходен туризъм да отчита своята дейност и да приема новия си туристически план на хижа в планината. Това е така вече 10 години. Този път бяхме на хижа "Чернатица" в Родопите.

В събота сутринта поехме на поход от село Храбрино до хижа "Здравец" и оттам до хижа "Чернатица" . След 4–часов преход сме настанени в добре отоплената хижа "Чернатица" от гостоприемните домакини Ели и Ани. В уютната обстановка са и нашите гости и приятели от ТД " Красен" – с. Бъта, Панагюрско, начело с кмета Георги Александров и младежката група от ТД " Алеко" – гр. Пазарджик с ръководител Ваня Смукова. В тази обстановка започваме нашата работа – отчет за дейностите за 2015 г. И приемане на Плана на клуба за 2016 г. Нашата дейност през изминалата година премина под знака на 120- годишнината на организираното туристическо движение в България и 165 г. от рождението на Иван Вазов. През изминалия период нашите туристически прояви бяха в Стара планина, Рила, Славянка, Беласица, Родопите, Средна гора, Витоша. Статистиката е красноречива: общо 31 туристически прояви с 478 участници, както следва – 13 излета с 235 участници, 11 похода от I – ва категория, 6 похода от II – ра категория с 98 участници, един автопоход с 15 участници. По-интересни туристически маршрути бяха участието ни в похода "По алеята на безсмъртието" – Сливница 1885 г. в чест на 130- годишнината от Сръбско – българската война, в Стара планина от Шипка – хижа "Бузлуджа" – гара Кръстец, в Рила – с. Говедарци – хижа "Мечит" – Рилски манастир , в Славянка – Гоцев връх, в Беласица – връх Радомир, тридневен автопоход в Североизточна България и др. Наши членове участваха в 17-я национален поход "Черноморски бряг" – 2015 г. , а Драгомир и Йордан Гишини – баща и син - и Веселин Величков ни представиха в Европейския маршрут Е 4. 25 участници бяхме на Витошкия първнец Черни връх на юбилейния туристически събор ня 30 август. През 2015 г. 15 туристи са покрили 10-те планински първенци, 12 имат златна значка от Националното движение "Опознай България - 100 национални туристически обекта", 15 туристи са със сребърна и 24 - с бронзова значка. Имаме 17 участника в похода в Родопите, организиран от сдружение "Памет и бъдеще" – гр. Пловдив. В нашите прояви са се включвали и нашите приятели от ТД " Красен" – с. Бъта, гр. Калофер, гр. Пазарджик и др.

Клубът поддържа членски състав от 75 члена. Планът за 2016 г. бе раздаден на всички членове и приятели. В него са предвидени изкачване на връх Митикас в Гърция, връх Мусала, връх Тумбата, участие в националните прояви на БТС , посветени на 140-годишнината от Априлската епопея 1876 г. и много други туристически прояви. Вечерта завърши с песни и танци, а на следващия ден - неделя - участниците в отчетното събрание продължиха похода от хижа "Здравец" до гр. Куклен.

м. с. по туризъм
Николай Добрев –
Председател на клуба
по пешеходен туризъм към
ТД "Еделвайс" – Пловдив

Споделено

ДОБЪР ДЕН, СКЪПА РЕДАКЦИЯ, ЗДРАВЕЙТЕ, Г-Н БЕШЕВ!

Наистина не мога без вестник „Ехо", изпълнен с много посещения на исторически места, изкачвания, пътеписи, спомени, разкази на туристи. С нетърпение го очаквам и ако не го получа (разбира се, взет от пощенската ми кутия), направо се разболявам. Така е, защото вече съм надхвърлил осемдесетте и съм преминал през много от описаните маршрути, покрай пропасти, край урви и по върхове, но започвам да съжалявам, че не мога пак да бъда там.

Вече години наред получавам вестник „Ехо". И все намирам материали, които са ми много интересни, и научавам неща, които не зная. Човек не може да знае всичко. Особено искам да знам за най-силните алпинисти. Когато разгърна страниците на вестника, първо търся нещо за алпинизма. Не съм алпинист, но съм много любопитен да науча нещо за техния живот и героизъм при изкачването на върхове. Имам и някои книги на големи алпинисти. Бих желал доц. Сандю Бешев, като описва някои спомени, да разкаже за един заслон, който преди много години ни приюти. Казва се „Бак". Имам запазен спомен от случилото се преди години там с мен.

Бяхме трима души за първи път на Мальовица, а искахме да продължим за Седемте рилски езера. Вече не мога да си спомня, но от Първа или от Втора тераса вляво се очертаваха тук-там колове, по които ние тръгнахме. Но след стръмно изкачване от около час и половина се озовахме на малък заслон, на който имаше табела „Бак". Стъмни се. Започна да пръска дъжд, после заваля силно и ние се скрихме в него. Каква беше радостта ни никога няма да мога да я опиша. Вече бяхме разбрали, че сме сбъркали пътя. След половин час времето се оправи, не ни се връщаше назад и ние продължихме на юг, като стигнахме една седловинка, откъдето се виждаха Партизанска поляна и Рилският манастир. Имахме и още премеждия по пътя, но към вас, господин Бешев, имам молба – ако знаете, напишете какво свързва алпиниста Цанко Бангев, за когото писахте в „Ехо", с Казанлък. Обичам вестник „Ехо". Обичам планините и не бих се разделил с тях, докато съм жив.

Стефан Христов Димов
Член на ТД „Орлово гнездо"
– гр. Казанлък,
Член на Клуба
на маркировачите

ЗАПОЧНА КОНКУРС ЗА ЕСЕТА, СТИХОВЕ, РАЗКАЗИ, ПЪТЕПИСИ И СНИМКИ НА ИМЕТО НА ЩАСТЛИВЕЦА

Материалите изпращайте на двата адреса exobts@gmail.com и emateina@gmail.com или по пощата: София, бул. „Васил Левски" № 75, ет. 5, стая 525.

Най-добрите ще бъдат публикувани. Жури ще оценява текстовете и снимките, а в края на годината ще има и награди.

По предложение на Управителния съвет и на Управителя на Издателска къща „Ехо" с активната подкрепа на главния редактор на вестника ЗАПОЧНА И ДОПИТВАНЕ. Ако имате идеи и предложения – не пропускайте да ги споделите. Пишете ни какви теми бихте искали да включим допълнително на страниците на вестника. Каква информация би представлявала за вас интерес? Как заедно да привлечем вниманието на децата и младежите към организирания туризъм, към хоровото пеене на туристически песни – с други думи - как да подмладим БТС.

СТАНЕТЕ АВТОРИ - ЗА ДА НАПИШЕМ ЗАЕДНО ПОРЕДНИЯ БРОЙ НА ВЕСТНИК „ЕХО" И ПОРЕДНАТА СТРАНИЦА ОТ ИСТОРИЯТА НА БТС.

Ако в личния си архив имате ценни снимки и документи, свързани с организираното туристическо движение във всичките му значими прояви, моля – изпратете ги. Те ще станат част от паметта на бъдещите поколения. Издателската къща и редакцията на вестник „Ехо" поемат ангажимент да запазят оригиналите и да ви ги върнат, ако настоявате за това. А ако решите да ги направите дарение на БТС – те ще бъдат надлежно използвани и съхранени. Предварително ви благодарим за отзивчивостта. Периодично ще ви информираме кой какъв принос има към написването на Историята на любимата ни организация. Бъдете активни. Усилието си заслужава.

СПРАВОЧНИК "ХИЖИТЕ В БЪЛГАРИЯ" В КОМПЛЕКТ С КАРТА	10 лева
СТЕННА КАРТА "ДЕСЕТТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ НА БЪЛГАРИЯ"	3 лева
КАРТА НА ВИТОША С БОНУС – КАРТА НА ЛОЗЕНСКАТА ПЛАНИНА	5 лева
ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ОСОГОВСКА ПЛАНИНА И ПЛАН-УКАЗАТЕЛ НА ГРАД КЮСТЕНДИЛ	2.50 лева
ПЪТЕВОДИТЕЛ БЪЛГАРИЯ – 80 ЕКОПЪТЕКИ И 60 ЕДНОДНЕВНИ ЕКСКУРЗИИ	12 лева
КАРТА НА ВИТОША	3 лева
ПЪТЕВОДИТЕЛ "17 ТУРИСТИЧЕСКИ МАРШРУТА В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО"	12 лева
ОТ ПОРЕДИЦАТА "НОВА ТУРИСТИЧЕСКА БИБЛИОТЕКА":	
ВРЪХ БОТЕВ	2 лева
ВРЪХ МУСАЛА	1.60 лева
ВРЪХ ВИХРЕН	1.60 лева
СКАЛНИ МАНАСТИРИ	4 лева
ПЪТЕВОДИТЕЛ "100 НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"	10 лева
ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА БЕЛАСИЦА И ОГРАЖДЕН	6 лева
ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ЮЖЕН ПИРИН И СЛАВЯНКА И ПЛАН УКАЗАТЕЛ НА САНДАНСКИ, МЕЛНИК И ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ	4.50 лева
ДЖОБНА КАРТА НА БЪЛГАРИЯ	3 лева
КАРТА НА 10-ТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ	3 лева
КНИЖКА "10-ТЕ ПЛАНИНСКИ ПЪРВЕНЦИ"	1 лев
КНИЖКА "100 НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"	2 лева
ЛАМИНИРАНА КАРТА "БЪЛГАРИЯ – 100-ТЕ НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА"	1 лев
СОФИЯ И ОКОЛНОСТИТЕ	2 лева
ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА СТАРОСЕЛ – ТРАКИЙСКИ КУЛТОВ ЦЕНТЪР	3 лева
ТУРИСТИЧЕСКА КАРТА НА ЦЕНТРАЛНА СТАРА ПЛАНИНА – ТРОЯНСКИ БАЛКАН	7 лева
ПЪТНА КАРТА НА БЪЛГАРИЯ	4 лева
КАРТА НА РОДОПИ	5 лева
КАРТА НА РИЛА	5 лева
КАРТА НА ПИРИН	5 лева
КИРИЛ ВОДЕНИЧАРОВ "СРЕД ПРИРОДНИТЕ СТИХИИ"	12 лева
ЕЛИСАВЕТА АВРАМОВА - "ЖИВОТ И СЪДБА"	4 лева
ПЪТЕВОДИТЕЛ БЪЛГАРИЯ – ЛУКСОЗЕН, НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК	30 лева

Дарителска кампания на Българския туристически съюз

Да възстановим заедно хижа "Богдан"

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа „Богдан" е най-близкият подслон до Средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижата, виждат само руини.

Затова ние ви призоваваме: **нека съберем 100 000 лв., за да изградим хижата**.

Нека продължим традицията, според която от зората на организираното туристическо движение хижите са се строяли изцяло с дарения и доброволен труд.

Начините да помогнете са:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, ул.Васил Левски" № 75, 5 етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща и с доброволчески труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма „Да постигнем повече", финансирана от фондация „Америка за България."

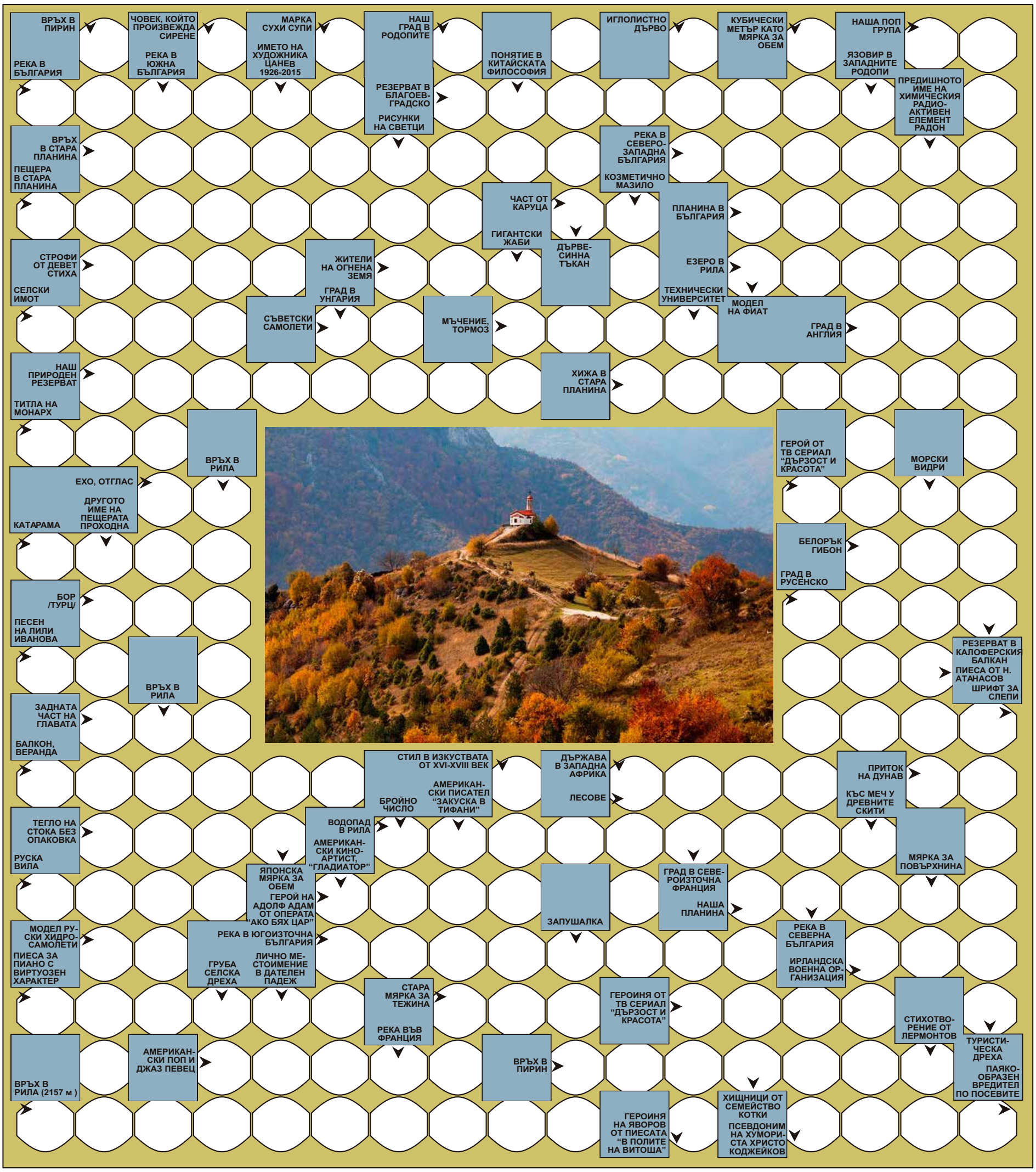

РЕЧНИК: АРАНА, АТАР, БЕНЕТ, ЕНИ, КОВ, ОЖА, РИБИНЕ.

Виктория КРЪСТЕВА

ОТГОВОРИ:

ВОДОРАВНО: "Те". Марица, Алиготуш, Мартрилик, Рибине,Ледника, Ок, Пирин, Нони, Она, Окото, Нива, АН, Гет, Коб, Цариница, Мургана, Цар, Ек, Рого, Тока, Лар, Чам, Бяла, "Тн", "Ена", Тип, Лана, Терса, Гори, Ин, Нето, Сказвица, Дача, Атар, Сакар, Бе, Ротамо, НРА, Токата, Ока, Ивон, Бенет (Тони), Полежан, Балабаница, Акар.

ОТВЕСНО: Камениця, "Очите на Бога", Радова река, Пречек, Спренар, Камилата, Аба, Цани, Со, Тед, Мари, Ач, Арана (Томас), Икони, Сто, Ен, Мадан, Кантон (Трумен), Ли, Ара, БароК, Лико, Тана, Кремъ, Гана, Бор, Ту, Ов, Мила, Тино, Рисове, Кубик, Беница, Ока, Широка поляна, Акинак, Нитон, Калани, Ар, "На", Еленова гора, Анорак.

В САЙТА НА БТС - www.btsbg.org можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска спасителна служба

При нещастен случай дежурни телефони:
GSM: **1470**
за абонати на MTel и VIVACOM
0887 100 237/238
- за абонати на останалите оператори;
02 963 2000 - стационарен телефон
Централен денонощен пост, свързан с телефон **112**

www.pss-bg.bg

Издава: Издателска къща "Ехо" ЕООД
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
Тел:02/ 93 00 680; **ISSN-0205-0943** *www.btsbg.org*
Поради технически причини, независещи от БТС, ако изпращате текстове по електронната поща, дублирайте задължително на двата адреса: **exobts@gmail.com** и на **emateina@gmail.com**

В редакцията не се приемат ръкописни текстове. Срокът за приемане на материали е до 30 число на съответния месец.

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм, Йордан Йорданов - експерт „Хижи и маркировка" в БТС, Константин Койнов – ориентировач, генерален секретар на Българската федерация по ориентиране

Графично оформление и предпечат: Милен Дивитаков **Печат:** "Алианс ПРИНТ"

В Информационния център можете да получите безплатно информация за всички хижи и хотели, стопанисвани от БТС. Може да закупите книжки и марки на 100-те Национални туристически обекта, както и да се регистрирате за участие в Томболата на националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта", за бронзови и сребърни значки.

Може да закупите и членски марки на Българския туристически съюз, както и различни издания - многолистов и еднолистов календар за 2016 година, карти на планините, справочници, пътеводители, вестник "Ехо",книги на именити планинари и книги, отнасящи се до значими личности, свързани с туристическото движение.

Това е и мястото, където можете да направите своята годишна планинска застраховка.

ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

Адрес: София, бул." Васил Левски" № 75 /подлез пред Спортната палата/
За контакти: телефони: /02/ 980 12 85; 0882/966 320, 0882/966319
Работно време: от понеделник до петък от 9 до 17.30 ч.
e-mail: infotourbts@gmail.com
web adrress: www.btsbg.org, www.100nto.org

Поход в Националния историко-археологически резерват „Мадара"

Двудневен туристически поход – традиционна проява за походниците от Североизточна България, се състоя в Националния историко-археологически резерват "Мадара". В него участваха над 120 приятели на природата от различни райони на страната. Водачи на проявата бяха дългогодишните шуменски туристи Вяра Кирилова и Слави Григоров. Домакините от туристическото дружество "Мадарски конник" направиха всичко възможно за добрата организация на излетите. Походът тръгна от хижа "Мадарски конник", като се премина по изградената екопътека и се стигна до така наречения скален феномен Подводницата. Преминахме през зоната за отдих "Кирека" над Каспичан, където посетихме параклиса "Свети Кирик". Качихме са на Мадарското плато и се запознахме с историческата крепост, а по стъпалата по мадарския скален венец слязохме в ниското. Много голямо впечатление на туристите направи Голямата пещера със своите уникални образувания.

Петдесет и две годишният Цветан Илиев от туристическо дружество "Узана" – Габрово, заяви: "Дойдохме на този туристически поход край Мадарския конник и останахме изключително доволни, тъй като идваме за първи път. Организацията беше перфектна, запознахме се с толкова красиви места на България."

Текст и снимка **Георги Ников**

Над 20 вида 3 D макети за сглобяване от картон предлага фирма „Камея"

Храм-паметникът „Св. Александър Невски"

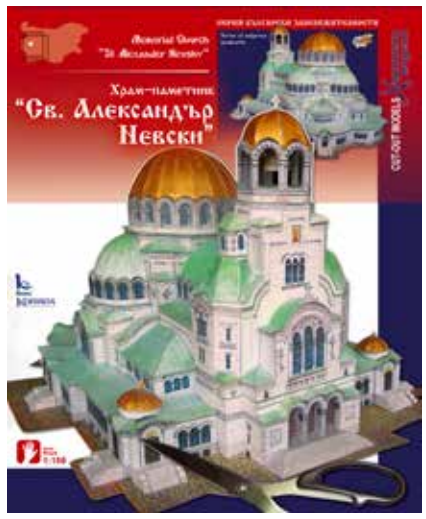

Храм-паметникът "Св. Александър Невски" извисява снага към небето на един от най-красивите площади в сърцето на София. Масивните му позлатени куполи приковават погледа на всеки гостенин на столицата. Храмът е сред уникалните паметници на българската култура. В историята на изграждането му се отразяват първите мъчителни стъпки на освободена България. През полувековния период от 1879 г., когато се ражда идеята за паметника, до 1924 г., когато той се освещава, българският народ изживява силни политически страсти, триумф и катастрофи. През 1882 г. е положен основният камък, но предвижданията той да бъде издигнат изцяло с дарения на народа не се осъществяват и храмът се изгражда изцяло със средства от държавата, което забавя твърде дълго неговото съграждане. Ето защо той е завършен едва в средата на 1912 г. – дни преди започването на Балканската война, а освещаването му става възможно през 1924 г. и едва тогава започва да изпълнява предназначението си – на молитвен дом.

Храмът "Св. Ал. Невски" е изграден, за да възвеличи подвига на падналите за свободата на България руски воини, името на Александър II – Царя Освободител, и себеотрицанието на българските дейци, подготвили с родолюбивите си дела Освобождението. Изграждането на храм-паметника е било невъзможно без помощта на много чужди специалисти. В архитектурното оформление и украсата му се проявяват известните руски архитекти академик И. Богомолов, проф. Померанцев, А. Смирнов, А. Яковлев, световноизвестните художници В. Васнецов, Н. Бруни, А. Киселев, П. Мясоедов и др. В изпълнението се включват реномирани австрийски, немски, италиански и руски майстори и фирми за изработката на мраморните и металните декорации, за изливането на камбаните, за смалтовите мозайки. Редом с тях, без да им отстъпват, са първите школувани български архитекти П. Момчилов, Й. Миланов, Хр. Ковачевски, Я. Шамарджиев, художниците А. Митов, Ас. Белковски, Ст. Иванов, Г. Желязков, Н. Петров и много други, както и десетки майстори каменоделци, строители, дърводелци, които с общи усилия изграждат монумента.

Храмът е разположен на 3170 кв. м – със 70 м височина и ширина 55 м. Има 12 камбани с общо тегло 23 тона. В основите му е разположена изложбена зала-крипта, разполагаща с над 200 експоната – предимно икони и произведения на монументалното изкуство, датиращи от XIII и XIV век.

Днес, освен молитвен дом, храмът е и сред едни от най-големите забележителности на София, посещавани от хиляди български и чуждестранни туристи. Той е под № 59 в списъка на обектите, включени в Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта" на БТС.

Кампания за набиране на доброволци за участие в разкопки в римски град

Популяризиране на село Никюп и Националния историко-археологически резерват "Никополис ад Иструм" започна кметът на селото Йорданка Атанасова. Римските старини се намират на 18 км северно от Велико Търново и са подходящи за посещения целогодишно – както за пътуващите до Велико Търново, така и за транзитно преминаващите по главен път Е85.

От 2016 година стартира и инициативата за набиране на доброволци за участие в археологическите разкопки в римския град. Кметството в село Никюп ще съдейства на всички, които искат да се включат в инициативата, чрез осигуряване на нощувка и храна на приемливи цени. Срокът за записване е краят на месец май, а подробностите могат да бъдат обсъдени с доц. д-р Павлина Владкова – ръководител на археологическите разкопки в Никополис ад Иструм (0887 058 659), или на адрес Велико Търново, ул. "Никола Пиколо" № 6, Регионален исторически музей, както и на електронна поща с адрес: pavlina_v@hotmail.com/.

Туристическият информационен център "Царевград Търнов" във Велико Търново ви очаква на адрес ул. "Христо Ботев" № 5; за контакти: 062 622148 и 0887 659 829. В село Никюп се намира лапидариум, в който са експонирани римски архитектурни детайли. Освен че тази година общинският съвет предвижда да провежда свои сесии на открито в римския град, ще се случат и други интересни прояви, една от които е Празникът на динята в началото на август.